Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 33 (1016) ГОД XX 17 ЖНІЎНЯ 1975 г. ЦАНА 60 гр.

СЛЕДАМ ЛЕТА

Ужо ў ляшчэўніку імглістым
паціху спеюць спарышы.
Бурштынным інеем іглыцы
сцяжыну бор зацерушыў.

Цецерuчыная паляна
зялёна дрэмле да пары,
пакуль расою не гарыць
зара ў брусьнічніку каляным.

Ідзе багуннік ап'янелы
па ямінах,
па карчаўі.
Там галубіцы сокам спелым
дурманіць лета пачалі.

Туман ці дым
ва ўсю буяе
ля стрыжняватага камля...
Мой кут —
бацькоўская зямля —
мяне, як песня,
напаўняе.

Генадзь Пашкоў

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

„У Вас, сіньёра, залаты голас. Яго дала Вам прырода вашай радзімы. Сцеражыце яго“. Гэтыя словы маладая беларуская спявачка Ірына Шыкунова пачула ад маэстра Артура Мерліні падчас сваёй стажоўкі ў Італіі, на сцэне праслаўленага міланскага тэатра „Ла Скала“. Так, педагог не памыліўся: беларуская зямля з яе бясконцымі ляснымі прасторамі, блакітнавокімі азёрамі, сінімі жылінкамі рэчак, падарыла дзяўчыне голас. Родная зямля, аб якой складаюць паэмы ды легенды і якую здаўна называюць „спеўнай“. Ці не таму так здзіўляюча проста, шчыра, паэтычна спявае Ірына родныя песні? У іх чуецца радасць і сум, глыбокі смутак і неўгамонная весялосць. І заўсёды пры гэтым адчуваеш асалоду; разам з тым у выкананні Ірыны Шыкуновай паэтычнасць народнага мастацтва ўдала спалучаецца з прафесіянальнай музыкальнасцю.

З першых жа крокаў у мастацтве спявачка паставіла перад сабою вялікую жыццёвую мэту — служыць музыцы. Здавалася б, маладосць, чароўнасць асобы, серабрысты голас — усё гэта ўжо надзейна забяспечвала ёй поспех у слухачоў. Але спявачка не дапускае думкі аб лёгкім поспеху. Яна ведае, што толькі сур'ёзная работа дазволіць ёй увайсці ў свет музыкі Вердзі, Бізе, Чайкоўскага, Пракоф'ева... Хутка прамінулі гады вучобы ў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі ім. Луначарскага, дзе Ірына авалодала тайніцамі вакальнага мастацтва і опернага мастацтва. Пачалася новая пара: актыўная творчая работа на сцэне опернага тэатра.

За дзесяць гадоў спявачка выканала нямала разнастайных роляў. Сярод іх — глыбока адчуваючая, непахісна верачая ў дабрату чалавека Таццяна, спрытная і свавольная, але чыстая сэрцам і душою Катарына; прастадушная, адданая свайму каханню Мікаэла, чароўная Сюзанна; гордая і помслівая Донна Анна; гарачая і страсная Неда, няздольная абараніць сваё каханне спакойна-паэтычная Марфа; хвалюючая, бясконца жаночая Мімі. Якія розныя характары, складаныя і супярэчлівыя! І для кожнага з іх спявачка знаходзіць непаўторныя фарбы.

І Шыкунова належыць да ліку тых мастакоў, якія не абмяжоўваюць сябе нейкім акрэсленым колам вобразаў. Ёй з'яўляецца блізкім многае. Да таго ж прырода шчодра узнагародзіла спявачку не толькі прыгожым голасам, артыстычнасцю, але і несумненным драматычным талентам. Усё гэта дазваляе ёй жыць на сцэне жыццём яе гераінь.

Успамінаючы аб занятках з А. Мерліні і канцэртмайстрам А. Пастарына, спявачка кажа:

„Займалася вельмі многа ў класах, вучылася на спектаклях у вядомых майстроў опернай сцэны. Працавалі над гукам, інтэрпрэтацыяй, выразнасцю. А галоўнае — над вобразам, дабіваючыся натуральнасці і праўдзівасці ў яго трактоўцы“. І дадае: „Якое гэта шчасце, калі табе ўдаецца пранікнуць у глыбіню кампазітарскай задумы, перадаць самыя тонкія адценкі парываў душы тваіх гераіняў!“

Менавіта, да таго і імкнецца спявачка ва ўсіх сваіх працах.

З асаблівай сілай выяўляецца артыстычны талент Ірыны ў ролях з беларускіх нацыянальных опер. Такая, напрыклад, маладая партызанка Марфачка з оперы Е. Цікоцкага „Алеся“. У выкананні І. Шыкуновай яна ўяўляецца то па-дзіцячаму наіўнай, то мужнай і рашучай. Як жа пранікнёна спявае яна песню Марфачкі, выяўляючы пачуцці вялікай любові да роднай зямлі і трывогу за лёс баявых сяброў.

Духам блізкі спявачцы аказаўся і вобраз Арыны з тэле-оперы кампазітара Г. Вагнера „Раніца“ (паводле паэмы

Ірына Шыкунова пасля канцэрта.

Пуцяводныя думкі

Чалавек свабодны ні аб чым так мала не думае, як аб смерці, і яго мудрасць заключаецца ў роздуме не аб смерці, а аб жыцці.

Б. Спіноза

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве“

БІЯГРАФІЯ ЧАЛАВЕКА

Як вада ў рэках, непрыкметна плывуць гады.

Максім Рудчык з Волькі Нурэцкай, што ў гміне Нурэц, пражыў 73 гады і, як сцвярджае, зусім гэта не здоўжылася. Успамінае ён сваё дзяцінства, маладосць, падзеі таго часу і нібы ўчора ўсё гэта было. А цяжкі час быў для людзей і для Максіма Рудчыка. На ўсё жыццё ўрэзаліся яму ў памяць тыя дні, калі яго бацькі са сваімі дзяцьмі (ён быў 12-гадовым хлапчуком) пакідалі родны кут і, як бежанцы, вандравалі па Расіі. Жылі яны ў Чалябінскай вобласці. Максім хадзіў у школу. А калі ўжо перамагла сацыялістычная рэвалюцыя, накіраваны быў ён на так званыя „курсы чырвоных настаўнікаў“. Там ён, між іншым, атрымоўвае добрую палітычную падрыхтоўку, там крышталізаваўся яго светапогляд, які будзе спадарожнічаць яму ўсё жыццё.

Пасля прыйшоў час, калі бежанцы, нібы тыя птушкі да сваіх гнёздаў, сталі вяртацца ў свае родныя вёскі вёскі. Вярнулася ў Вольку Нурэцкую і сям'я Рудчыкаў. І вось тады жыццё стала бязлітасным. Ад нуля трэба было пачынаць гаспадарыць. Ды вось у гэты час паміраюць яму спачатку бацька, а потым і маці. Максім Рудчык знаходзіць сабе спадарожніцу жыцця, Пелагею Кас'янюк з Мікуліч, і ад пасажнай капы намалочанага жыта распачаў цяжкі шлях селяніна ў панскай Польшчы. Дзякуючы ўпартасці і працавітасці, дзякуючы веры ў жыццё і любові да яго, памаленьку „становяцца яны на ногі“. Узнімаўся тады народ да барацьбы. Арганізавалася падполле, адным з актыўных членаў якога быў Максім Рудчык. Пачаткова — у радах НПЗ, а затым у радах КПЗБ, разам з іншы-

(Працяг на стар. 2)

Кіраўнік арганізацыйнага аддзела ВК ПАРП Рышард Кавальскі ўручае Максіму Рудчыку залатую адзнаку „Заслужаны Беласточчыне“.
Фота С. Грынявіцкага.

Сцэна са спектакля В. Моцарта „Дон Жуан" у пастаноўцы Беларускага акадэмічнага тэатра оперы і балету. У ролях: Донны Анны — заслужаная артыстка Беларускай ССР І. Шыкунова, Дона Жуана — заслужаны артыст Беларускай ССР А. Саўчанка.

А. Куляшова). Перад намі паўстае цяжкі лёс жанчыны, гвалтоўна выданай замуж за зненавіджанага кулака Касенка. Слухаеш Ірыну Шыкунову, і здаецца, што ўвабрала яна ў сябе ўсе лепшыя рысы беларускіх жанчын, якія ўмеюць кахаць, прабачаць і ненавідзець.

Кожная новая роля дапамагае артыстцы знайсці новае мастацкае выражэнне, выявіць новыя грані таленту. Так адбываецца сталасць, прыходзіць майстэрства.

Параўнаўча нядаўна з'явілася імя спявачкі на нашых афішах, а сёння аб ёй гавораць аматары музыкі і прафесіяналы. Ірына Шыкунова стала лаўрэатам конкурсу маладых вакалістаў рэспублік Прыбалтыкі і Беларусі. У складзе канцэртных брыгад яна выязджала ў Фінляндыю, Германскую Дэмакратычную Рэспубліку, Польшчу, дзе знаёміла слухачоў з лепшымі творамі беларускіх кампазітараў, спявала любімыя арыі. На аглядзе-конкурсе оперных тэатраў краіны спявачка двойчы была ўдастоена прэмій за лепшае выкананне роляў Маргарыты ў оперы Гуно „Фауст" і Мзіі ў оперы А. Тактакішвілі „Міндыя".

Але для спявачкі мінулыя гады — усяго толькі пачатак таго вялікага шляху, на якім кожнае імгненне, кожны дзень будзе аддадзены мастацтву. Зарукай таго— творчы парыў, несупакоенасць, унутраная нецярплівасць і пастаянныя пошукі артысткі. Голас заслужанай артысткі Беларускай ССР Ірыны Шыкуновай часта гучыць са сцэны опернага тэатра, у перадачах па тэлебачанню і радыё практычна няма такой старонкі беларускай музыкі, якую б не ажывіла Ірына Шыкунова.

Іна Зубрыч

Фота — **Э. Трыгубовіча**

Ірына Шыкунова (злева) у Фінляндыі. 1968 год.

(Працяг са стар. 1)

мі, вядзе ён палітычную прапаганду, выконвае даручаныя заданні, распаўсюджвае марксісцкую літаратуру. Не магла запалохаць КПЗБ-оўцаў паліцыя, не маглі паўстрымаць іх дзейнасці — ні арышты, ні здзекі дэфензівы. Максіма Рудчыка таксама забірала паліцыя, над ім таксама здзекваліся. Але калі трэба было абараняць краіну ад немцаў у 1939 годзе, Максім Рудчык быў мабілізаваны і пасланы на фронт супраць немцаў і бачыў ён, як панская ўлада ўцякала заграніцу, зусім не супрацьстаўляючыся ворагу.

Пасля вызвалення адкрываецца новая карта дзейнасці былога КПЗБ-оўца. З першых дзён народнай улады ён актыўна падтрымоўвае яе. Уступае ў рады ППР, узначальвае ў сваёй вёсцы ўзброенае ОРМО, якое некалькі разоў адганяла банду. Пасля ўключаецца ў дзейнасць па лініі сялянскай самапомачы. Працуе на пасадзе прэзаса ГС у Клюковічах, затым — у Нурцы. А калі пайшоў курс на арганізаванне спулдзельняў прадукцыйных, Максім Рудчык становіцца палымяным арганіза-

тарам іх. Тады, менавіта, утвараецца спулдзельня прадукцыйная і ў Вольцы Нурэцкай. У ёй працуе бухгалтарам, а пасля, 13 гадоў, старшынёю.

У гэты перыяд Максім Рудчык быў удастоены ганаровых партыйных і грамадскіх функцый. З'яўляўся членам пленума Павятовага камітэта ПАРП у Сямяцічах, пазней, членам Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку, членам ГП БГКТ і членам шматлікіх камісій. У 1961 годзе грамадскасцю выбарчай Беластоцкай акругі выбіраецца ён паслом у Сейм ПНР.

За сваю ахвярную дзейнасць Максім Рудчык узнагароджаны Кавалерскім крыжам Ордэна Адраджэння Польшчы, Залатым крыжам заслугі, Медаллю Тысячагоддзя, Сярэбранай адзнакай „Заслужаны Беласточчыне", а таксама ганаровымі дыпломамі і граматамі.

Нядаўна Максім Рудчык святкаваў залатое вяселле. Па-сённяшняму, як маладую пару, завялі іх у ЗАГС, што ў сядзібе гміны Нурэц. Прачытаны былі ўрачыстыя словы — і Максіма Рудчыка і яго жонку ўзнагародзілі спецыяльнымі медалямі „За доўгае сямейнае сужыццё". Апрача таго, Максім Рудчык быў дэкараваны залатою адзнакаю „Заслужаны Беласточчыне".

Падчас традыцыйнай чары шампанскага тут, у гміне, многа было выказана цёплых слоў пашаны да юбіляраў. А ў яго ўласным, прасторным, новапабудаваным доме 28 чэрвеня адбылося юбілейнае вяселле Рудчыкаў, на якое сабраліся сваякі, прыяцелі, суседзі. І я там быў, і віно піў.

М. Хмялеўскі

АГРЭСІЎНЫЯ ІМКНЕННІ ПЕКІНА

Урадавыя войскі Бірмы, паводле сведчання бірманскага друку, у канцы чэрвеня разграмілі ў раёне бірмана-кітайскай граніцы на поўначы Шанскай дзяржавы буйныя падраздзяленні прапекінскіх мяцежнікаў, якія наступалі з раёна прыгранічнага мястэчка Пансан, да якога з боку Кітая падведзена шасейная дарога. У Бірме на тэрыторыях Шанскай і Качынскай аўтаномных дзяржаў, Чынскай асобай акругі мааісты падтрымліваюць мясцовыя сепаратысцкія сілы, правакуючы іх на выхад з Бірманскага Саюза і далучэнне да Кітая.

На кітайскай тэрыторыі праводзіцца падрыхтоўка ўзброеных атрадаў мяцежных індыйскіх плямён нага і міза, якія пераходзяць індыйска-кітайскую граніцу ў штаце Нагаленд і саюзнай тэрыторыі Мізарам. Іх там узбройваюць, абучаюць вядзенню партызанскай вайны, а затым зноў перакідваюць у Індыю для сепаратысцкіх выступленняў. У пачатку ліпеня індыйскія газеты паведамілі аб дабраахвотнай здачы ўладам узброенай групы так званага падпольнага „нацыянальнага фронту міза". Група, паводле слоў яе верхавода, была сфарміравана, абучана і ўзброена ў Кітаі.

У Таіланд, Інданезію і іншыя краіны Азіі мааісты засылаюць агентаў, зброю, падрыўную літаратуру, падтрымліваюць мааісцкія групоўкі.

Распальванне сепаратызму, падрыў адзінства і раскол нацыянальных, прагрэсіўных рэжымаў як у Азіі, так і ў іншых раёнах свету — гэта адзін са сродкаў, што ўжываюцца Пекінам для ажыццяўлення свайго агрэсіўнага знешнепалітычнага курсу. Апрача гэтага, для дасягнення экспансіянісцкіх мэт Пекін таксама выкарыстоўвае сваю армію, аб чым сведчаць яго ўзброеныя акцыі ў мінулым годзе на Парасельскіх астравах і астравах Спратлі. Цяпер пад выглядам „дарожна-будаўнічых атрадаў" кітайскія салдаты знаходзяцца ў Непале і Лаосе. Як паведамляе заходні друк, у Лаосе мясцовае насельніцтва называе іх „акупантамі".

Цяперашнія кітайскія кіраўнікі таксама прэтэндуюць на значныя часткі тэрыторыі Манголіі, Карэі, Японіі, Савецкага Саюза. Паводле прыблізнага падліку, агульная плошча тэрыторый, на якія пекінскія лідэры на працягу апошніх дваццаці гадоў выстаўлялі прэтэнзіі, складае 3,2 мільёна квадратных кіламетраў, што роўна амаль адной трэці плошчы самога Кітая.

Своеасаблівым „тэарэтычным" абгрунтаваннем тэрытарыяльных дамаганняў пекінскіх экспансіяністаў служаць шырока вядомыя ў Кітаі і малавядомыя за яго межамі выказванні Мао Цзэ-дуна. „Мы, — гаварыў ён, — абавязкова павінны атрымаць Паўднёва-Усходнюю Азію, уключаючы Паўднёвы В'етнам, Таіланд, Бірму, Малайзію, Сінгапур..." Ён сцвярджаў, што Кітай „павінен стаць першай краінай свету".

Як паказваюць дзеянні Пекіна, мааісты рэалізацыю сваіх агрэсіўных задум звязваюць з пагаршэннем абстаноўкі і пераглядам граніц у Азіі, з барацьбой супраць Савецкага Саюза, які выступае за захаванне міру і забеспячэнне калектыўнай бяспекі ў гэтым раёне.

М. Якаўлеў, аглядальнік ТАСС

ГАРАДСКІЯ ЗАРЫСОЎКІ

Новая бальніца ў Сямяцічах. Фота *Я. Цялушэцкага.*

Sobota — 16.VIII. 10.00 Augustyn Cyprian wkracza do akcji — film ser. CSRS. 15.10 Pr. dnia. 15.15 Pr. I prop. 15.30 Inf., tow., prop. 15.45 Lek. Pegaza. 16.00 Dziennik. 16.10 Obiektyw. 16.30 Nowogród — film dok. 17.30 Za kierownicą. 18.00 Autoportret gminy. 18.25 Legenda Robin Hooda — fil fab. ang. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 Finał Pucharu Europy w lekkiejatletyce. 21.55 Dziennik. 22.15 Człowiek z Londynu — film fab. CSRS. 23.45 Przeboje świata.

Niedziela — 17.VIII. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Dla mł. widzów: Książę Bajaja — film fab. CSRS. 10.20 Antena. 10.40 W Starym Kinie — Flip i Flap. 11.55 Polska leży nad Bałtykiem — teleturniej. 12.50 Koncert fort. B-dur Mozarta. 13.25 Dziennik. 13.45 Tydzień. 14.15 Klub Sześciu Kontynentów. 15.00 Dla dzieci. 15.35 Los. Toto-Lot. 15.50 Refl. ob. 16.05 Z teki folkl. Adolfa Dygacza. 16.40 Komuniści — rep. film. 17.10 Gdzie jest przebój. 17.55 Sopot 74 — rep. 18.10 Niedziela z Anią — film fab. jug. 19.15 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Finał Pucharu Europy w lekkiej atletyce. 21.50 Nowe przygody Vidocqa — film ser. fr. 22.45 Sport.

Poniedziałek — 18.VIII. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Echo stadionu. 17.25 Teleferie TDC. 18.40 Białe miasto — rep. 19.00 Szare na złote. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr Tel.: Andrzej Strug „Sprawa Ewy Ewart". 21.25 Alfabet rozrywki. 22.05 Dziennik. 22.20 Sport.

Wtorek — 19.VIII. 9.00 Poranek. 10.00 Nowe przygody Vidocqa — film ser. fr. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Pol. Film Dok. 17.40 Nie tylko dla pań. 18.00 Fakty, Op., Hip. 18.35 Lato z pomysłem. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Przyp., radz. 20.25 Dowódca łodzi podwodnej — film fab. radz. 22.00 Ekran i życie. 22.45 Dziennik. 23.00 Sport.

Środa 20.VIII. 10.00 Dowódca łodzi podwodnej — film fab. radz. 16.05 Pr. dnia. 16.10 Dziennik. 16.20 Obiektyw. 16.40 Los. Mał. Lot. 16.55 Dwie strony medalu. 17.40 Poligon. 18.00 Na każdym kilometrze — cz. I filmu ser. bułg. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Holandia — Finlandia — eliminacje Mistrzostw Europy w piłcenożnej. 22.05 Świat i Polska. 22.50 Dzien. 23.10 Sport.

Czwartek — 21.VIII. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z Bratkiem. 18.10 Inf. tur. 18.45 Czym żyje świat. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Przyp., radz. 20.25 Nieznajomi z pociągu — film fab. USA. 22.10 Pegaz. 22.55 Dziennik. 23.15 Sport.

Piątek — 22.VIII. 10.00 Nieznajomi z pociągu — film fab. USA. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Obiektyw. 17.00 Pora na Telesfora. 17.35 Sezam. 17.55 Mała encyklopedia zwierząt. 18.30 Giełda reporterów. 19.05 Wystąpienie Amb. Rumunii. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Festiwal Piosenki w Sopocie — Dni płytowe. 21.20 Panorama. 22.00 Festiwal Piosenki w Sopocie — Dni płytowe. 23.00 Dziennik. 23.20 Sport.

Piątek 15.VIII — 8.10 Film fab. 9.15 Koncert. 12.55 Sport. 17.15 Cyrk. 17.55 Film fab. 19.30 Wieczór artystów operetki. 20.25 Śpiewa B. Kirow. 20.50 Sport.

Sobota 16.VIII — 8.25 Film fab. 16.45 Pływanie. Puchar Europy mężczyzn. 17.00 Koncert A. German. 17.30 Spektakl. 19.30 Pr. rozr. 20.45 Pływanie. Puchar Europy m.

Niedziela 17.VIII — 9.00 Spektakl dla dzieci. 11.35 Film fab. 13.35 Koncert. 16.15 Film anim. 16.25 Klub film. 17.25 Film fab. 19.30 Koncert. 21.00 Pływanie. Puchar Europy.

Białowieża Podróże z Jakubem — węg. 19—20. Koniec wakacji — pol. 21—22. Nie unikniesz przeznaczenia — fr. 23—24.

Czyże Dowódca łodzi podwodnej — radz. Wakacje we czworo — wł. 20—24.

Gródek Ziemia obiecana — pol. 23—24.

Kleszczele Zaproszona — fr. 19—20. Przygody Hucka Finna — radz. 21—22. Rodzinny gang — wł. 23—24.

Michałowo Spragniona miłości — buł. 19—20. Dwa tysiące odysei kosmicznej — USA 21—22. Liliowa akacja — węg. 23—24.

Milejczyce Na rabunek — radz. 19—20. Peppino podbija Amerykę — wł. 21—22. Brat dr Homera — jug. 20—24.

Narew Świeć moja gwiazdo — radz. Próba terroru — USA 20—24.

Narewka Zła noc — czes. Przygoda z piosenką — pol. 20—24.

Nurzec Milion za Laurę — pol. 19—20. Gniazdo — pol. 21—22. Orzeł i reszka — pol. 20—24.

Orla Szach królowej brylantów — radz. Wspaniały interes — radz. 20—24.

Rajsk Zuzanna i zaczarowany pierścień — NRD. Dramat namiętności — kanad. 20—24.

Suchowola Adaś i Ola — czes. Przygoda z piosenką — pol. 20—24.

„ПАДЛЯШСКІЯ ЗЯЗЮЛІ“

Калектыў песні і танца „Падляшскія зязюлі“ дзейнічае пры Тэхнікуме сельскагаспадарчага рахункаводства ў Бельску. Вядзе яго настаўнік Мікалай Турковіч. Калектыў налічвае 69 асоб. Выступаў ён са сваёй займальнай праграмай на цэнтральнай дажынкавай урачыстасці ў Беластоку ў 1973 годзе. Цяпер выступае на ўрачыстых акадэміях у розных установах і на прадпрыемствах з нагоды знамянальных гадавін і дзяржаўных свят.

Калектыў „Падляшскія зязюлі“ карыстаецца вялікай папулярнасцю не толькі ў сваім асяроддзі.

Тэкст і фота
Я. Цялушэцкага

ЧАМУ ДЗЩЯ НЕ ВУЧЫЦЦА РОДНАЙ МОВЕ?

ТРЭБА ТОЛЬКІ ЗАХАЦЕЦЬ

Уважна прачытаў я артыкул Сакрата Яновіча „Прычына? Самапагарда!“ („Ніва“ ад 15 чэрвеня г.г.). Артыкул, трэба зазначыць, цікавы, дыскусійны і задзёрысты. І, як заўсёды ў гэтага аўтара, многа невыразнага... Возьмем такі прыклад. С. Яновіч піша, што *„школа робіць вялікую крыўду дзецям, калі не дае ім нацыянальнай гордасці...“* Святая праўда! Тут бы аўтару і разабрацца, чаму школа не робіць гэтага? Але не, аўтар пачынае крычаць: *Крыўду ўсяму грамадству. Выпускае, у выніку, грамадскіх калек, якія, не шануючы свайго, пазбаўлены здольнасці шанаваць вартасці таксама і братняга народа, прымаючы іх толькі з практычных меркаванняў. Безамбітныя і біздумныя!“*

Цяпер пайдзі і разбярыся, чаму школа выпускае грамадскіх калек: ці таму, што не прывіла ім любоў да роднай мовы, ці таму, што не вучыць шанаваць вартасці братняга народа? І хто гэта — безамбітныя і біздумныя?

Падобныя выкрутасы перашкаджаюць чытачу зразумець думку аўтара да канца. А шкада. Бо тэма дужа важная. І патрабуе яна не толькі цвяроза-разважлівай думкі, вялікага ведання матэрыялу, але і адпаведнага тону. Хто бачыў, каб на пахаванні аркестр іграў польку або кракавяка?!

С. Яновіч сцвярджае: бацькі так мала зрабілі, што іх дзеці не маюць чым ганарыцца. Большай памылкі быць не можа!

Так, у першую чаргу, ад бацькоў і настаўнікаў залежыць культурны багаж, якім дзеці запасаюцца ў дарогу жыцця. Але не менш важную ролю адыгрываюць у гэтым наш тыднёвік „Ніва“ і БГКТ. З прыкрасцю канстатую факты, якія сведчаць не зусім добра аб гэтых установах. Чытаючы „Ніву“, чытач адчувае сябе ў пачатку дваццатага стагоддзя. Многа ўспамінаў, фактаў мінулага, таго, што адышло. Гэта было б добра толькі тады, калі б рэдакцыя больш друкавала цікавых артыкулаў аб сённяшніх дасягненнях беларусаў.

Даўно паспела пара адну паласу „Нівы“ адпусціць для моладзі. І рабіць гэтую паласу так, каб кожны беларускі хлопец і дзяўчына чакалі яе, як вялікага свята.

Сакрат Яновіч у адрас БГКТ выказаў многа горкіх слоў. Крытыка справядлівая! Бо БГКТ сапраўды дужа слаба дзейнічае. Хіба не памылюся, калі скажу, што ўся ідэя або амаль уся работа БГКТ зводзіцца да арганізацыі фестываў і песенных конкурсаў. Але ж поруч з гэтым ёсць не менш важныя справы. У апошнія гады пахілела выдавецкая дзейнасць. Паэты і літаратары гадамі чакаюць выдання сваіх кніжак. Хто ў гэтым вінаваты. Што зрабіла БГКТ, каб перамагчы перашкоды? Ведаю, выйсце ёсць! Трэба толькі захацець...

Бо калі і далей гэтак пойдзе, то сапраўды, многія будуць саромецца прызнацца, што яны — беларусы!

Уладзімір Малашкевіч,
Забжэ

Урачыста і радасна адбывалася на Беласточчыне святкаванне 30-ай гадавіны перамогі над нямецкім фашызмам. Менш урачыста, па-сямейнаму святкавалі гэты юбілей Зенобі Фірсовіч і яго дачка Анастасія на калёніі ў Відаве, і яе брат Шыман — афіцэр Польскай арміі. Гэтыя людзі, хоць мала хто пра гэта ведае, таксама змагаліся з нямецкімі захопнікамі. Яны былі членамі партызанскага атрада.

Даведаўся я аб тым выпадкова. Даведаўся і падумаў, што трэба пра іх напісаць. У адну нядзелю паехаў я ў Відава. Невялікі, жоўта памаляваны дом, можна было заўважыць з самой шашы.. Навокал дома зялёныя дрэвы і кусты.

Цётка Насця якраз прывяла каровы з пашы. Яны добра дагледжаны. Адразу відаць гаспадарскую жаночую руку. Здароўкаемся. Гаворым аб тым — сім. Потым тлумачу мэту свайго прыезду.

ча, там, дзе цяпер знаходзіцца смажальня рыб. Зусім блізка адтуль была камендантура жандармерыі. Мы вязлі радыёстанцыю возам. Яна была накрыта саломай. Ужо выязджалі мы з горада, калі падыйшоў да воза немец. Ён хацеў, каб мы падвязлі яго да Відава. І так праехаў ён, не ведаючы на чым.

І цётка Насця засмяялася. А я запытаў яшчэ, як яна трапіла ў партызаны.

— Проста. У Відаве жылі Лапін і Архіпаў. Мы з імі добра жылі. Архіпаву немцы арыштавалі жонку, дзяцей і маці. Каб не арыштавалі і самога, ён пайшоў у партызаны. І так, у 1942 годзе з яго дапамогай я навязала сувязь з партызанамі. Я таксама была сувязной. Прыносіла партызанам нафту, лякарствы, газеты, папяросы. Аддала аўтамат, які застаўся ў нас з 1941 года.

— Якія былі вашы кантакты з партызанамі?

— Да нас прыходзілі чатыры групы: атрад імя

АДНА СУСТРЭЧА

— А, то ты гэтага! А я і не ведала, што ты пра нас ведаеш. Пішы, пішы, калі хочаш. Ты ўжо і пішаш. Бацька чытаў твае артыкулы і ніяк не мог дабіцца, хто гэта. Я яму растлумачыла. Давай, зойдзем у хату. Там я табе ўсё раскажу.

Увайшлі ў хату. Тут нядаўна правялі электрычнасць. Цётка Насця хутка ідзе да крадэнса. Вымае жмут розных папераў. Паказвае каляровыя паштоўкі з Савецкага Саюза: „Гэта мне былыя партызаны прысылаюць з Днём пабеды“. На адной чытаю, што — піша Ліда. Пытаю ў цёткі, якое ў Ліды прозвішча?

— Гэта Ліда Глухоўская, медсястра з партызанскага атрада. Апрача яе я ведаю Соню — прозвішча забыла, і Дусю. З Дусяй пазнаёмілася ў красавіку 1944 года. Яе скінулі на парашуце, разам з пятнаццацю таварышамі, недзе ў Ліпічанскай пушчы. А сюды яна прыйшла з пяццю таварышамі, 6 красавіка. Дуся была радзісткай. Я і мой брат Сёмка атрымалі тады заданне прывезці з Бельска радыёстанцыю. Яна была ў Міхала Амельчанкі, які жыў ля вуліцы Міцкеві-

Дзяржынскага, які дзейнічаў на поўнач ад Бельска, атрад імя Пархоменкі, які ваяваў у ваколіцах Боцькаў, атрад імя Жукава з-пад Бранска і спецгрупа „Слава“.

У далейшай размове цётка расказала яшчэ адну цікавую гісторыю.

— Партызаны спалілі мост на Арлянцы, за Гаадамі, і прыйшлі да нас адпачыць. Гэта была група ў трынаццаць чалавек. Сёмка завёў іх у гумно. Аж тут бачым, стае нямецкая машына. Адзін немец ідзе дзесьці на Бельск, а другі валіць проста да нас. Сёмка хутка скочыў да гумна. Сказаў, каб там сядзелі ціха і замкнуў іх на замок. Аказалася, што немцам бракавала бензіну. Мы далі немцу есці і ён пайшоў.

— А як вам цяпер жывецца?

— Добра. Абрабляю крыху зямлі. Гадую дзве дойныя каровы, цёлку і быка. Ад 1968 года належу разам з бацькам да ЗБоВіД-у.

Многа, вельмі многа даведаўся я за адзін вечар.

Валянцін Анапюк

ЛЁС БАБУЛІ ПАРАСКЕВЫ

Аб цяжкіх умовах жыцця 93-гадовай бабулі Параскевы Агейчык з Гарадка напісаў у рэдакцыю наш карэспандэнт Юрка Паплаўскі. З журналісцкага абавязку мы паехалі да грам. П. Агейчык. Жыве яна ў палавіне старой хаты ля вул. Балотнай 6. Увайшлі ў хату. Столь у зацёках, мокрая. Паколькі дах дзіравы, у час ападкаў так і льецца вада на бабулін ложак. Ляжыць яна ў ім, знямоглая гадамі і рэдка калі паднімаецца. У памяшканні цэлымі гадамі накапліваецца бруд. Яно вельмі запушчанае. Грыб знішчыў падлогу. Са сцен ападае тоўстымі кавалкамі тынк. У вокнах брудныя, маленькія шыбіны і ні следу фіранкі ці якой-колечы заслонкі. У гэтым брудзе, дзе ўсё наскрозь вільготнае і слізкае, завяліся блохі і што яшчэ толькі. Рэдка хто сюды заходзіць. Журналіст таксама пацярпеў ад гэтых маленькіх, але ж вельмі назойлівых і дакучлівых насякомых. Цярпеў, аднак з абавязку. Бабулю П. Агейчык наведаў два разы. Спачуваў ён і слухаў яе доўгіх расказаў пра асабістае, больш светлае колішняе жыццё. Расказвала бабуля, як у вайну прыгарнула трое сірот: дзве дзяўчынкі ды хлопчыка. Зараз яны жывуць далёка. Усе выйшлі на сваё. Нават пісьмы бабуль-

цы прысылаюць і аб здароў'і цікавяцца. А ўжо найболыш адна яе, самая любімая дзяўчынка, якая замужам у Варшаве. Доўгі расказ вядзе мая субяседніца пра сваё сямейнае жыццё, пра сваіх дзяцей і пра мужа, якога змагла цяжкая хвароба і ён памёр, калі яшчэ ўласныя дзеці былі малыя. Гляджу я, разглядаюся па пакойчыку. Як жа бедна тут. Часамі ўстане бабуля, ступіць пару крокаў і адпачывае. Няма чаго і думаць, каб хапіла ёй сіл замесці падлогу (у спальні сын зрабіў бетон, бо грыб знішчыў дошкі). Што крыху з'есць бабуля, то ўжо і не мае сілаў прыпарадкаваць. Малако і хлеб прыносіць сын. Крыху стравы прыносіць літасцівыя суседзі. Загляне на часіну суседка Вольга Яроцкая. Але ненадоўга, бо некуды спяшаецца. Вядома, у яе свой клопат. А бабуля ляжыць адзінокая. А дзень такі бясконца доўгі. — Вось бы хутчэй памерці. Нікому я непатрэбная. Ніхто не хоча да мяне зайсці. Усе чужаюцца мяне. Вось, хаця б сынавая. Тая ніколі не прыйшла. Часамі спытае ў сына, ці ўжо не памерла старая? Крыўдна мне. Балюча і вельмі крыўдна. Вось, каб ведалі, якая ў мяне сынавая...

(Працяг на стар. 4)

Наша галерэя

І. Мірочнік. Кружка (дрэва, точанка)

У ОРЛІ

БУДАЎНІЧЫЯ МАРНАТРАЎСТВЫ

Начальнік Арлянскай гміны наракае на цеснату ў старым, яшчэ даваенным будынку, у якім дагэтуль памяшчаецца гміна.

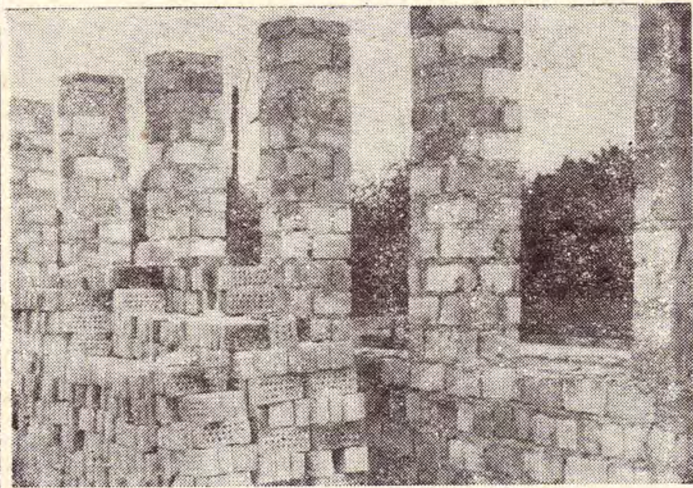
— Пасля ліквідацыі паветаў, — гаворыць ён, — прыбыло да нас шэсць новых супрацоўнікаў. А я не маю дзе іх пасадзіць. Да аднаго стала трэба прыручаць па дзве асобы.

Новая сядзіба гміны і адначасова мясцовай пошты ўжо будуецца. Дык ідзем палюбавацца гэтым „шэдэўрам" будаўнікоў. Доступ да яго зусім свабодны, нічым не агароджаны. Вітае нас, аднак, непрывычная на будове цішыня. Зазіраю ў кожны гэтай будове рэдка паяўляюцца людзі. Мы далі ім мясцовых рабочых і даставілі неабходныя будаўнічыя матэрыялы...

— ...якія цяпер нішчэюць на гэтай будове, — заўважаю.

— На жаль, так, — гаворыць начальнік. — Кіраўніцтва будовы забірае кудысьці нашых мясцовых рабочых, а ў нас панекалькі тыдняў ніхто не паяўляецца.

Па-суседску, дзіравымі вокнамі, палохае арлянцаў іншы будынак, які ў Орлі будавалі спецыялісты з Праўлення мясцовымі дарогамі. Гэта сядзіба арлянскай ашчаднапазыкавай спулдзельні. Ад сакавіка, як

Гэта своеасаблівая пабудова сядзібы для гміны і пошты ў Орлі. Глуха тут і пуста. Недакончаныя вокны сытырчаць, як грэбні крэпасці.

куточак, але нідзе ні аднаго чалавека. Толькі горбы цэглы, пустакоў і іншых будаўнічых, дэфіцытных матэрыялаў захоўваюць, каб хтосьці імі „паапекаваўся". Сцены будучай сядзібы арлянскай гміны ўзведзены ўжо крыху вышэй першага паверху. Тырчаць яны, як выступні сярэдневяковай абароннай крэпасці. Пограбы залітыя вадою, усё нішчэе.

Начальнік Хмялеўскі паясняе:

— Выканаўцам у нас з'яўляецца будаўнічая экіпа Праўлення мясцовых дарог у Бельску Падляшскім. Першы тэрмін закачэння гэтай пабудовы быў устаноўлены на дзень 31 снежня 1974 года. Пасля неабходна было змяніць першапачатковы праект. Дык дамовіліся мы, што наш будынак будзе гатовы да дня 1-га мая 1976 года. Аднак, на паінфармавалі мяне ў гміне, ніхто не паяўляўся на гэтай будове. Сапраўды, вакол двухпавярховага будынку вырасла ўжо высокая крапіва да іншае пустазелле. Вецер гоніць скразнякі і дзеці гуляюць у схованкі. Яўнае марнатраўства!

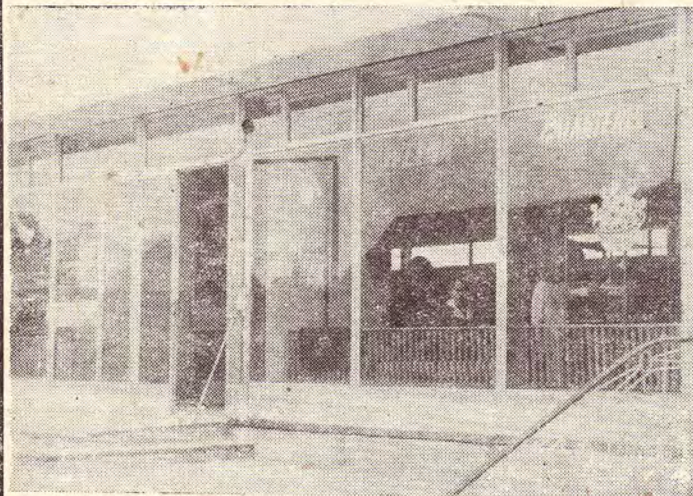
Ці нельга інакш?

Можна. Нават у гэтай жа Орлі. Непадалёку, на гэтай жа вуліцы, знаходзіцца тэкстыльны павільён мясцовага ГС-у. Будавала яго ўласная ГС-аўская будаўнічая брыгада. Распачала восенню мінулага года, а на Свята Перамогі, 9 мая 1975 года, павільён быў ужо гатовы. Прасторны, элегантна абсталяваны, запоўнены таварамі. Аж прыемна палюбавацца.

Што тут больш і казаць!

М. Нурэцкі.

Фота аўтара.

Гандлёвы павільён, які на той жа вуліцы хутка і спраў на пабудавала ўласная брыгада ГС.

ЛУЧАНСКІ КАЛЕКТЫЎ ДОБРА СЛУЖЫЦЬ АДНАСЯЛЬЧАНАМ

У канцы мінулага года жыхары вёскі Лука, Яўген Смольскі, Ян Семаковіч, Кастусь Новік і Міхась Зубрыцкі са Слабодкі (усе з Нараўскай гміны) стварылі калектыў. Затым купілі для супольнага карыстання першыя сельскагаспадарчыя машыны: трактар, снопавязалку, плугі, культыватар, бульбакапалку. Цяпер, у жніво, сабралі яны не толькі свой ураджай, але дапамагаюць сялянам-аднавясковнікам і, увогуле, аднасяльчанам, якім неабходная дапамога. Штодзень жнівы машыны чатырохасабовага калектыву працуюць на полі ад світання да змяркання. Вядома, ураджай неабходна сабраць у пару.

Даведаліся мы яшчэ і аб тым, што восенню лучанскі калектыў намераны ўключыцца да капання бульбы. Абы былі толькі заказы на такога роду паслугі.

Калі цяпер ёсць на месцы супольныя машыны ў Луцэ, усё менш гаспадароў пачало рабіць заказы на розныя сельскагаспадарчыя паслугі ў МБМ-е ў Семяноўцы, да якога трэба было ехаць адсюль сем кіламетраў. Бо і навошта ім лішняя валакітня. (ця)

ЯК БУДАВАЛАСЯ СВЯТЛІЦА Ў МАЛІННІКАХ

Думка аб пабудове пажарнага дэпо са святліцай у Малінніках нарадзілася нечакана. У суседніх Грыгораўцах аддаваўся ў карыстанне новы аб'ект-раміза са святліцай. З гэтай нагоды адбылася там танцавальная вечарына. Было шмат моладзі. Прыйшлі сюды таксама і маліннікіцкія хлопцы. І ў іх з'явілася план. „А калі б і ў нас пабудаваць такі будынак?" — гаворыць Уладзімір Данілюк, начальнік пажарнай каманды, да свайго сябра Сцяпана Куліка. „Думка надзвычайная, ды як да гэтага ўзяцца?"

Пасля некалькіх дзён Уладзімір Данілюк са Сцяпанам Кулікам зайшлі да дырэктара мясцовай школы Сцяпана Бурылы. Пагляд на гэтую справу тав. Бурылы быў неабходны. Дырэктар школы ў Малінніках — гэта аўтарытэт. Ён жа і сакратар партыйнай арганізацыі.

І дырэктар падтрымаў ініцыятараў.

З сваім планам Ул. Данілюк, С. Кулік і С. Бурыла знаёмяць солтыса Міхася Герыза і Сцяпана Васілюка, які ахвотна далучыўся да „суполкі". Пяцёра амбітных людзей пачынае дзейнічаць. У паразуменні з жыхарамі вёскі — камітэт пабудовы вырашыў, што кожны гаспадар заплаціць 250 зл., або дасць на гэтую суму саламяныя маты. І людзі ахвотна давалі. Да канца 1971 года былі сабраны грошы. Асталася тэхнічная дакументацыя. І тут вялікую дапамогу малінніцкім камітэт атрымаў ад пажарнай стражы з Бельска Падляшскага. Асаблівa камендант маёр паж. А. Часноўскі праявіў вялікае зацікаўленне пабудовай рамізы-святліцы ў Маліннікаx.

Будова пачалася ў маі 1972 года, а ўжо ў снежні быў гатовы фундамент. Мураваў будынак Сцяпан Кулік, а памагалі жыхары вёскі. Калі канец стаў відны, над Данілюком пачалі збірацца чорныя хмары. Знайшліся такія, якія хацелі паказаць сябе „героямі" перад аднавяскоўцамі. Пасыпалася хлусня на Данілюка: што крадзе будаўнічы матэрыял і прадае, што хоча прысвоіць чужыя грошы і г. д. Сярод малінніцкіх пажарнікаў паўстае раскол. Адны — за Данілюком, іншыя — супраць. Цяжка стала маладому чалавеку. Валодзя адчуў сябе пакрыўджаным. Нягледзячы, аднак, на ўсё, намагаецца ён давесці да канца пачатую працу. Сам, сваёй фурманкай, едзе ў Орлю за цэментам. Сам у дождж разгружае фурманку. Ніхто яму не памагае.

Не адну размову правёў я з малінніцкай моладдзю, са старэйшымі жыхарамі вёскі. Апініі былі розныя.

Пасля ўсёй той „неразбярыхі", у малінніцкай пажарнай камандзе былі новыя выбары. Данілюка не выбралі. І ўсё сціхла ў Маліннікаx. Сціхла і грамадская праца. Толькі не намагаліся пажарнікі зрабіць прыбудову на свае рэчы, усё беспаспяхова. Не хапіла аднаго чалавека. А Данілюк кажа: „Няхай цяпер яны заробяць на прыбудове, як я зарабіў на святліцы. Памагаць буду, ды не буду цягнуць сам усяго, як было дагэтуль".

Час закончыць сварку і ўзяцца за работу, якая чакае.

Мацейка

(Працяг са стар. 3)

ЛЁС БАБУЛІ ПАРАСКЕВЫ

Гляджу на маршчыністы твар бабулі. Па ім нястрымна цякуць слёзы. Не ведаю, ці то з жалю, ці ўжо так, з выплаканых вачэй. Успамінаецца мне таксама ж бабуля ў вёсцы. Пераходы, таксама Гарадоцкай гміны. Як пасля я даведаўся, яна памерла на трэці дзень пасля майго візіта. Ён ужо немагчыма было чым-колечы дапамагчы.

Сын П. Агейчык мае 65 гадоў і ён атрымлівае 2000 злотых пенсіі. Яго жонка таксама пенсіянерка. У яе паўтары тысячы пенсіі. Жывуць у маленькім пакойчыку. Амаль немагчыма было б ім узяць да сябе маці. А тая не мае належнай апекі. Паміма таго, што гміна штомесяц выплачвае ёй 880 злотых з так званай апекі. Гміна двойчы прызнала ёй па 1000 злотых юбілейнай успамогі. Сын не ўзяўся за рамонт. (Да кватэрных спраў яшчэ вернемся ў наступнай публікацыі).

Сынавая кажа: — Я пайшла б да маці і памыла б пасуду, падлогу. Але ж трэба перавесці некуды ў лепшыя ўмовы, даць іншае памяшканне, бо ў гэтым, дзе яна зараз, у гэтым брудзе можна нейкай хваробы дастаць. Колькі ж там блох завялося!..

Адным словам, хто як хто, але сын ды сынавая ўмываюць рукі. Хай сабе старая пампэ, хоць бы зараз. Што ім!?

Ніякай дапамогі не мае грам. П. Агейчык з боку мясцовай медыцынскай службы. Ніхто з лекараў ні з медсёстраў не пацікавіўся дагэтуль яе лёсам. А яны ж таксама павінны.

Да справы бабулі Параскевы Агейчык вернемся праз тыдзень-два. Патрэба нам крыху часу на тое, каб шырэй разведаць, наколькі могуць забытай усімі бабулі дапамагчы грамадскі апякун, гмінныя адміністрацыйныя ўлады, гарцэры з мясцовай васьмігадовай школы і кола іншых, зацікаўленых гэтай справай, людзей.

Янка Цялушэцкі

КАЛІ МАМА Ў ПОЛІ...

Сёлета жанчыны з Гарадка маглі спакойна ісці ў поле да жніва. Не бралі яны з сабою дзяцей, не пакідалі іх самых дома і не баяліся за іх. Да ўсіх, больш 80 гарадоцкіх дзяцей у дашкольным узросце, быў арганізаваны дзіцячы сад з поўным харчаваннем — у пустуючым летам прадшкольным будынку. Займаліся ім мясцовая настаўніца Надзея Бараноўская і дзве выхавацелькі, Ніна Бакаушын і Люба Цыванюк. Дзеці вельмі добра адчувалі сябе ў летнім дзяціцы. Мелі яны розныя цікавыя цацкі і многа кніжачак з каляровымі малюнкамі. У сонечныя дні яны хадзілі на рэчку, дзе загаралі і купаліся, ды ў лес за ягадамі і грыбамі. У вольны час — дружна баўліся ў розныя гульні, слухалі казкі і апавяданні або збіраліся ў кола і спявалі. У дзяціцы гарадоцкія дзеці знаходзілі сабе шмат чаго цікавага і таму штодзень была ў ім стопрацэнтная фрэквенцыя.

(ця)

Нашанёўская пара

АЛЕСЬ ГАРУН — ЧАСТКА XVIII
ФЕМІНІСТЫЧНЫЯ ТВОРЫ, ЛІРЫКА КАХАННЯ

Усе дагэтуль разгледжаныя творы былі напісаны ад імя аўтарскага „я". Адчуваецца непасрэднае заангажаванне паэта ў пачуццё кахання. Засталіся яшчэ някранутымі вершы „Песня" і „Два каханні", у якіх аўтарскае „я" не выступае. Тут паэт толькі назіральнік, але не ўдзельнік падзей, звязаных з каханнем. Верш „Песня" пабудаваны на пейзажнай і эмацыянальнай паралелі. На пачатку твора аўтар гаворыць аб сонцы, якое заклікае вецер да спакою. Аднак вецер не слухае сонца і нагоняе хмары, з якіх ліюцца „слёзы". Гэты пейзажны фон застаецца ў непасрэднай сувязі з чалавечымі справамі, якія выступаюць у другой палове верша. У гэтай частцы твора дзяўчына заклікае свайго любага да вернасці:

„Не хадзі ты вішні есці
У чужым садзе.
Не хадзі к другой, ў залёты
Не ўдавайся,
У другія вочкі, любы,
Не ўглядайся".

...А няверны той ўдаўся
За другою, —
З млінаройнай пахаджае
Над ракою.
З млінаройнай жарты строіць
Каля млына;
А дзяўчына сохне, вяне,
Як галіна.
Ой, з-за хмарак ясна сонца
Яшчэ ўзыйдзе,
Да дзяўчынкі ж любы ўвечар
Больш не прыйдзе.

І так аўтар правёў аналогію, знайшоў падабенства паміж прыродай і чалавекам, а гаворачы канкрэтна, паміж сонцам і ветрам з аднаго боку і дзяўчынай ды хлопцам — з другога. У такой трактоўцы якраз і праяўляецца паралелізм — прыём вельмі характэрны для народнай песеннай лірыкі. Варта падкрэсліць рэгулярную рытмічную і рыфмічную структуру верша. Дзякуючы гэтай рэгулярнасці тэкст твора ідэальна падыходзіць да песні.

Цікавым па сваёй паэтычнай задуме з'яўляецца верш „Два каханні". Гэты твор таксама складаецца з двух частак. Аднак ні адна з гэтых частак не аднесіцца да прыроды. Адно і другое прысвечаны розным тыпам кахання, а гаворачы дакладней, розным чалавечым этычным паставам. У першай частцы прадстаўлена дзяўчына Марыля, якая прысягае свайму Яську каханне да смерці:

КРЫТЫКА ДАПАМАГЛА

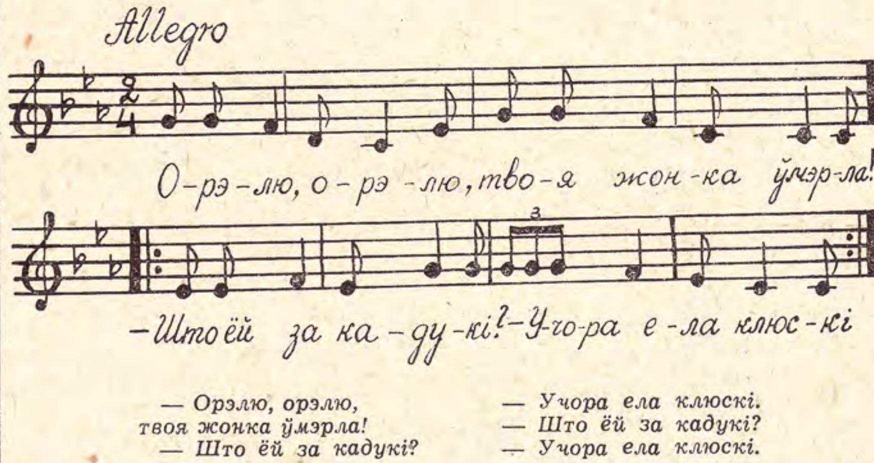
У СТАЛОВАЙ УЖО НЕ ПАДАЮЦЬ ШЧАРБАТЫХ КУБАЧКАЎ

У 25 нумары „Нівы" мы пакрытыкавалі сталовую ля вуліцы Міцкевіча ў Бельску за тое, што ў ёй малако, каву ці какао падаюць у пашчэрбленых кубачках. Гэта ж неэстэтычна ды й вусны можна нават пакалечыць. У заканчэнні гэтай заметкі пад загалоўкам „Каму малако ў шчарбатым кубку?" паставілі мы пытанне: чаму ў гэтай сталовай, якая мае сваю катэгорыю, падаюць людзям напітак у посудзе з надбітымі ды пашчэрбленымі краямі?

Пасля выступлення газеты, пры нагодзе зайшлі мы ва ўспамянутую бельскую сталовую. На гэты раз падалі нам напітак у цэлых, навюсенькіх кубачках. Пілі мы яго з вялікім задавальненнем. Відома, крытыка дапамагла.

(ця)

ФАЛЬКЛОР

— Орэлю, орэлю,
твоя жонка ўмэрла!
— Што ёй за кадукі?

— Учора ела клюскі.
— Што ёй за кадукі?
— Учора ела клюскі.

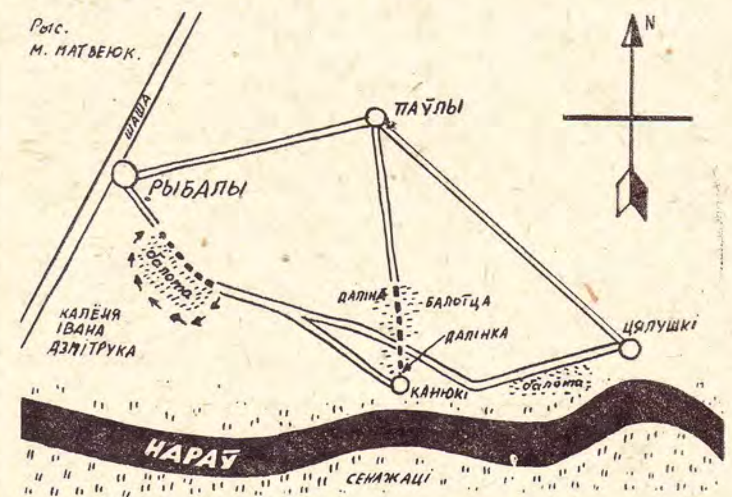
Ад Настасіі Паўлючук, 1905 года нараджэння, і Марыі Паўлючук, 1906 года нараджэння, вёска Цялушкі Заблудаўскай гміны, запісаў 31 студзеня 1975 года Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі Людмілы Панько.

„ЭХ, ДАРОЖКІ, ДЫ ПУЦЯВЫЯ"

У прастанароддзі гаворыцца: вёска, забітая дошкамі. Можа такой вёсцы, забітай дошкамі, і крыўдна, але што ж, калі ўжо вёску так ахрысціць, тады яе цяжка і перахрысціць. Такой вёскай з'яўляюцца і Канюкі. Вёска ляжыць у вельмі прыгожым месцы, на берагу ракі Нарвы, дзе цудоўная прырода так і вабіць чалавека адпачыць і дзе ўлетку, калі высока ў небе стаіць сонца, залатая вада льецца і плюскоча паміж зялёнымі сенажацямі і кустамі лазіны. Але даехаць да гэтай вёскі — проста чыстая бяда!

Летам, дык яшчэ скокам-бокам дабярэшся, а восень восенню і вясной не толькі не даедзеш возам, але чобаты пагубіш у балоце, ідучы пехатой.

З Рыбалаў да Канюкоў па простай дарозе 5 км, але дарогай гэтай і не думай прайсці. Ідзі ў кругавую — на Паўлы, і тады зробіш

ужо 8 км. Але тут трапіцца новая бяда: на гэтай дарозе пад Канюкамі на „Балотцы" працякае балотная вада і на 100 метрах тут гразь па калені. Са два гады тут ляжалі цэмбравіны ды ніхто не кваліўся пакласці іх, як след, і прапусціць ваду.

І вось за справу ўзяўся новы солтыс Уладзімір Матвеюк. Ён рашыў хоць гэтую аб'язную дарогу направіць. У сакавіку гэтага года на сходзе людзі вырашылі ліквідаваць „Балотца", направіць на гэтай жа дарозе у „Далінку", ў „Даліне" ўкапаць кадлубы і зрабіць праезд, а ў вёсцы залячыць прарваны вадою брук (роў тут зрабіўся даволі глыбокі і здарылася небяспечны выпадкі на матацыкле — адна асоба доўга ляжала ў бальніцы).

Каб усё зрабіць, трэба было многа працы і жвіру. І супольна рашылі: у вёсцы ёсць 73 гаспадары, няхай кожны прывязе па 10 балонаў і дасць работу. Так і зрабілі. У сакавіку працавалі амаль цэлы тыдзень. Прывезлі разам каля 700 балонаў жвіру, уставілі кадлубы і насыпалі грэблю на „Балотцы", у „Далінцы", у „Даліне" і ў самой вёсцы. Выканалі працу на 150 тыс. злотых.

Ды направілі гэтак дарогу толькі акругную — на Паўлы, а вось прамая дарога ў Рыбалы так і засталася, бо на ёй — ужо пад Рыбаламі — ёсць балота даўжынёй каля 800 м. Даўней людзі самі прапраўлялі гэтую дарогу. Яны насыпалі нават грэблю, якая раз'ездзілася, але сяк-так можна яе было праехаць.

Ды вось у Канюках у 1952 годзе зрабілі камасацыю і ліквідавалі цераспалосіцу. Дарогу выпраставалі і павялі так, што пайшла яна па-за грэбляй старой дарогі. І такім чынам у даліне пад Рыбаламі трэба сыпаць цяпер доўгі насып — каля 800 м. Каб трэба выканаць, трэба перавезці гору жвіру. Тут уся ўлады павінны ўключыцца, даць машыны, а Канюкі ад сябе зробяць, што ад іх патрабуецца. Гэтую балоцістую даліну аб'язджаюць цяпер полем Дзмітрука Івана з Рыбал, але ён мераны гэтае сваё поле перакапаць, і тады Канюкі будуць тапіцца ў балоце.

Рамонт на дарозе трэба зрабіць як найхутчэй, бо гэта важная дарога і ўсім патрэбная, яна цягнецца ўздоўж ракі Нарвы.

М. Матвеюк

У НАШЫМ АБ'ЕКТЫВЕ

Над Нарвай. Фота Я. Цялушэцкага.

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

РЫБА — БАРОМЕТР

Сафія. Кяля дзесяці гадоў таму назад жыхар вёскі Асяценава Рангел Костаў упусціў у калодзеж маленькую кефаль. Цяпер даўжыня рыбы дасягае паўметра. Кефаль здолела прыстасавацца да незвычайных умоў жыцця ў калодзежы.

Кожную раніцу Р. Костаў з яе дапамогай вызначае прагноз надвор'я. Калі кефаль пайшла ў глыбіню — трэба чакаць яснага сонечнага надвор'я. Калі ж рыба праяўляе неспакой, выскаквае з вады — гэта прадказвае пагаршэнне надвор'я, дажджы, буры. За ўвесь час „жывы барометр"" ні разу не памыліўся ў сваім прадказанні надвор'я.

ХАЦІНА З ПЕНЫ

Таму, хто страціў жыллё з-за землетрасення ці пажару, перш за ўсё патрэбен дах над галавой. Устаноўка вагой у дзве з палавінай тоны, змантаваная на грузавіку, можа за якія-небудзь дзесяць гадзін забяспечыць жыллём каля 80 чалавек. На платформе, якая можа паварочвацца, устанаўліваюць спецыяльную форму ў выглядзе эскімоскай снежнай хаціны і заліваюць яе поліурэтанавай пенай. Пена хутка сцвярдзее і праз гадзіну ў хаціне можна жыць. Яна добра ахоўвае і ад спякоты і ад холаду.

„ЭНЕРГІЯ" ПОЗІРКУ

Група аўстрыйскіх вучоных, у якую ўваходзілі акулісты і псіхолагі, устанавіла, што чвэрць усёй энергіі, якая расходуецца за дзень чалавекам, прыпадае на работу органаў зроку.

У ваднэй Марылі, маладой дзяўчыны,
Быў каханак Яська, агнявы хлапчына.
Што ні вечар прыйдзе, што ні ночка стане.
А ў іх у садочку аб адным шаптанне:
„Да душы, — Марыля свайму Яську кажа, —
Хіба смерць без часу нас з табой развяжа".
— „Не кажы няпраўды, — малайчына вучыць
Нас ні бог, ні людзі, і ні смерць разлучыць".
І сядзяць і шэпчуць да зары-світання;
Былі вішні ў садзе сведкі мілавання...
А настаў дзянёчак — да Марылі ў сваты
Прыляцеў панічык, шляхцючок багаты;
І дзявоча сэрца — ах, слабое знана! —
Перайшло ад Яся да другога пана.

Значыць, у гэтай частцы верша расказана гісторыя аб нявернай дзяўчыне. Цяжка назваць гэтую гісторыю арыгінальнай. Падобныя сустракаюцца ў тысячах народных і літаратурных твораў. Непаўторнасць сітуацыі выступае, аднак, у другой частцы верша. Маем тут дачыненне з арыгінальнай інтрыгай.

А жыла Антоля, — мусіць мела долю,
Ды згубіла долю ў шырокім полю.
Мела двух прыгожых, мела двух каханкаў,
І адзін быў Янка і другі быў Янка.
(Дзве душы няродны ў ваднюм целе жылі;
І дзяўчыну кожны паасоб любілі).
Адзін з шчырым сэрцам, а другі з няверным,
Надарылі дзеўку жалем непамерным.
Як адзін цалуе, пенагляду песціць,
Дык другі мяркуе, як бы абясчэсціць.
Як адзін ў садочку з любай пахаджае,
Дык другі ўпрочкі ў думцы дажджае.
Як адзін бажыўся, абяцаў жаніцца,
Дык другі ў лыжцы зычыў утапіцца.

У чым арыгінальнасць усёй праблемы? Вядома, што і ў жыцці, і ў літаратуры вельмі часта выступаюць „трохвугольнікі", у якіх трое людзей: двух іх і адна яна, або дзве яны і адзін ён звязаны паміж сабою. Уся справа ў тым, што ў даным творы няма „трохвугольніка". Двух каханкаў, з якіх адзін Янка і другі Янка — гэта толькі адзін Янка. Гэта Янка з раздвоенай душой. Гэта Янка, які кахае і ненавідзіць, які прысягае і здраджвае, які цягнецца да дзяўчыны і ўцякае ад яе.

Чым канчаецца гэтая гісторыя? Драмай! Дзяўчына ў канцы зразумела двайную гульню Янкі і памірае. Каханне — гэта адзінасць, дуалізм — прыносіць яму смерць.

Чаму аўтар назваў верш „Два каханні"? Па сутнасці — і ў першай і ў другой частцы верша маем дачыненне з некаханнямі, з ашуканствам і няшчырасцю. Гарун ведаў, што ўсё на свеце, у тым таксама і каханне — з'ява адносная. У першай частцы верша паказаў непастаяннасць дзяўчыны, у другой — няверласць хлопца.

Уся парадаксальнасць свету заключаецца ў тым, што яго раўнавага — ў нераўнавазе. Праяўляецца гэта ў адносінах паміж людзьмі і ў каханні. Ад шчасця да няшчасця, ад праўды да ілжы, ад кахання да здрады толькі адзін крок — такая вымова верша „Два каханні". Справа тэрміналогіі мае тут другараднае значэнне.

На пункце скупкі ў Шымках

Хутка і спраўна ідзе абслугоўванне сялян-наведвальнікаў на пункце скупкі хатняй жывёлы ў гмінный вёсцы Шымкі. Найбольш сялянскіх фурманак з'язджаецца сюды ў так званыя спэндовыя дні — панядзелак і сераду. Нават з іншых гмінаў: з Міхалоўскай, Гарадоцкай, а нават Нараўчанскай. Сяляне вязуць сюды прадаваць жывёлу, бо цэняць сабе тутэйшых класіфікатараў і ветлівую абслугу. У кожны такі спэндовы дзень сяляне дастаўляюць на шымкаўскі пункт скупкі ў сярэднім 50 кароў і 80 свіней.

Тэкст і фота Я. Ц.

ВЕР-НЕ ВЕР

ПАДАРУНАК, ДОКТАР І ЖАНЧЫНЫ Ў ЧОРНЫМ

Сніцца мне такое. Жонка мая хворая. Прыходзіць наш знаёмы. Уручае жонцы падарунак і просіць лячыць яго (жонка — нібы лекар). Жонка адмаўляецца ад падарунка. Пачынае абследваць гэтага знаёмага. Ён плача. Прыкра мне не ад яго плачу, а ад таго, што ён хацеў „купіць" нас падарункам. Чаму не прыйшоў як сябра? Выходжу з хаты. Непадалёку стаіць ровар знаёмага, які прыйшоў да нас. Пакатаюся! Але ровар без руля; гаспадар выняў руль, каб не ўкралі ровар. Недзе тут, відаць, схаваў. Разглядаюся па карчах. Потым бачу: руль на плоце, але адхацелася ездзіць (ад думкі, што знаёмы схаваў руль ад нас). Пералажу цераз плот. Адхон. Гарыстая мясцовасць. Нейкія бабы. Адна, у чорным, доіць карову. Другая ляжыць — старая і брыдкая. Тая, што ў чорным, таксама лягла — брыдкая, з мужчынскімі рысамі.

Баюся, што сон мой прадвяшчае нешта дрэннае.

С. В. з Беластока

Дарагі наш чытач! Сон ваш якраз не такі ўжо благі. Наведванне хворых — гэта неспадзяваная радасць. Пацвярджае гэта і тое, што жонка ваша атрымала падарунак. Шкада, што не прыняла яго. Плач абазначае таксама нейкую сямейную радасць. А тое, што жонка ў сне была доктарам — вяселле, баль, тэатр, адным словам, нешта вясёлае. Баюся, што не з усяго гэтага вы скарыстаеце. Калі б удалося вам пакатацца — абазначала б гэта, што будзеце весела праводзіць час. Вы ж спачатку не маглі катацца на веласіпедзе без руля, а пасля вам зусім адхацелася гэтага. Гарыстая мясцовасць і адхон прадказваюць нейкія цяжкасці ў вашых справах, а старыя і брыдкія жанчыны, ды яшчэ ў чорным, прадвяшчаюць усё ж у гэтай весялосці нейкі смутак.

Астрон

Сэрдэчныя тайны

Дарагое „Сэрцайка"!

У мінулым годзе пазнаёміўся я з Аляй. Спадабалася мне з першага погляду. Мы часта спатыкаліся, бо я вучыўся ў тым жа горадзе, дзе жыве Аля. Мы нават гаварылі аб супольным жыцці, намерваліся ў будучыні пажаніцца. На іншых дзяўчат я ўвогуле не звяртаў увагі. І ніколі не думаў, што можа мне спадабацца іншая дзяўчына. Але, закончыўшы школу, я выехаў на працу ў далёкі горад — аж над мора. Да Алі было мне далёка, я наведаў яе толькі два разы. Пісьмы пісалі мы даволі часта. Але зось тут я спаткаў Ірэну. Мы пайшлі ў кіно, у кавярню і я адчуў, што ўжо не цягне мяне да Алі. Маё сэрца нахілілася да Ірэны. Перастаў я і пісьмы да Алі пісаць. Тады яна сама да мяне напісала. Пытала, што сталася, чаму маўчу. Я не напісаў ёй праўды, сказаў, што вельмі заняты, не маю часу. Цяпер баюся, каб ізноў да мяне не напісала, бо як я выкручуся? Ірэна аб нічым не ведае. Ды цяпер я толькі яе кахаю. Але непакоіць мяне і яшчэ адна справа. Неўзабаве, восенню, я пайду ў войска. Як застаўлю я Ірэну? Ці будзе яна чакаць мяне, пакуль вярнуся? Ці не пакахае яна іншага хлопца? Хіба найлепш было б зараз ажаніцца, пакуль я яшчэ дома. А што ты, „Сэрцайка", мне параіш?

Генік з Гданьска

Генік! Жаніцца, дык я не раю табе. Ты непакоішся пра дзяўчыну, а ці задумаўся ты над сабой? Адлучышся ад яе на два гады. Невядома, ці не сустрэнеш іншай, якая табе яшчэ больш спадабаецца, чым Ірэна, так, як сталася ў цябе з Аляй. Ты яшчэ малады. У гэтых гадах пачуцці яшчэ хісткія, зменлівыя. Сёння падабаецца адна, заўтра — другая. А якраз праз два гады абое зможаце пераканацца, ці вашы пачуцці трывалыя. Тады і зможаце спакойна пажаніцца.

Яшчэ хачу звярнуць табе ўвагу на другою справу. Ты не ў парадку ў адносінах да Алі. Робіш не як мужчына, але як — трус! Пакінуць дзяўчыну, дык адвагі табе хапіла, але адкрыта прызнацца, сказаць праўду, дык ты ўжо не адважваешся? Брыдка гэтак!

„Сэрцайка"

ФОТА ПА ЗАКАЗУ ★ TRUBADURZY ★

Заказвалі: Коля Красько з Ягаднік, М. Лейчук з Тыневіч Вялікіх, Галіна Ювзюк з Барысаўкі, Марыя Гжэсь.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Н. С. меў гаспадарку па бацьку. Ён ажаніўся з Т.К., удавой, у якой быў сын — ад папярэдняга мужа. У іх нарадзілася дачка. Н. С. памёр у 1970 годзе, а Т.К. — год пасля. Ці дзеці іхмаюць аднолькавае права да гаспадаркі? Яны пражываюць на спадчыннай гаспадарцы. Паколькі Т. К. пражывала з мужам больш трыццаці год, то ці можна лічыць, што яна праз даўнасць набыла такія самыя правы, як і муж?

АДКАЗ: Праз даўнасць можа набыць маёмасць толькі той, хто самастойна карыстаецца ёю, як уласнік. Жонка не была самастойным карыстальнікам гаспадаркі і таму ўласнасці праз даўнасць не набыла. Пасля смерці мужа, спадчыннікамі яго засталася жонка і дачка — па палове. Пасля ж смерці жонкі, спадчыннікамі яе з'яўляюцца дзеці, г.зн. сын ад першага яе мужа і — дачка. Таму дачка атрымала, апрача палавіны спадчыны па бацьку — палавіну той часці, якую яе маці атрымала па мужу, г. зн. яна атрымае 3/4 часткі гаспадаркі, а сын атрымае толькі 1/4 частку.

ЭТНАГРАФІЧНАЕ АКЕНЦА
Вадзяны млын у Ратаўцы.
Фота М. Гайдука.

Куток практычных ведаў

ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ

Хуткія стравы на гарачыя дні палявых работ

МАКАРОН З СЫРАМ

На 40 дэкаў макарону трэба ўзяць 25 дэкаў сыра і крыху сала.

Гарачы, адцэджаны макарон пасыпаць раскрышаным сырам, паліць гарачым тлушчам са скваркамі. Замест сkварак можна макарон паліць смятанай і пасыпаць цукрам. Можна таксама замест белага сыра выкарыстаць сцерты на тарцы жоўты сыр. Гэтую страву можна есці з сырым салатам са сцертай морквы.

МАКАРОН З ЯЕЧКАМІ І ШПІНАТАМ

На 30 дэкаў макарону ўзяць 80 дэкаў шпінату, лыжку тлушчу, 2—3 чайныя лыжачкі мукі, 1 шклянку малака, часнок, соль, 5 яечак.

Шпінат абварыць у вялікай колькасці вады ў адкрытым посудзе, адцадзіць, пасячы. Зрабіць светлую засмажку з мукі і тлушчу, развесці малаком, у соус дадаць шпінат, вымяшаць, закіпяціць, дадаць солі і часнаку. Звараны макарон разагрэць на тлушчы, убіць туды яечкі, падсмажыць. Вылажыць макарон з яечкамі на талеркі, на кожную талерку палажыць па лыжцы шпінату.

МАКАРОН З ТАМАТНЫМ СОУСАМ

На 30 дэкаў макарону ўзяць 5 яечак, лыжку масла, 2 чайныя лыжачкі мукі, паўшклянкі смятаны, 1 лыжку таматнага канцэнтрату, цукар, укроп.

Зрабіць светлую засмажку з масла і мукі, развесці смятанай і булёнам ці вадой (не больш 2 шклянак), закіпяціць. У кіпячы соус асцярожна ўбіць яечкі, не мяшаць; калі бялок зварыцца, а жаўток яшчэ будзе рэдкі, разлажыць на талеркі гарачы макарон і паліць яго соусам так, каб на кожную талерку прыпала адно яечка. Падаваць з зялёнай салатай са смятанай.

МАКАРОН З МАЛАДОЙ КАПУСТАЙ

На 30 дэкаў макарону трэба ўзяць адну галоўку маладой капусты, 1 цыбуліну, 1 лыжку тлушчу, 10 дэкаў грудзінкі, укроп, перац.

Маладую капусту даволі тоўста нарэзаць, заліць вадой з малаком у такой колькасці, каб вадкасць выпарылася ў часе варкі, дадаць тлушч, соль, цыбулю, зварыць. Звараны макарон палажыць у капусту, нагрэць. Пасыпаць зялёным укропам і паліць падсмажанай грудзінкай.

Гаспадыня

За пакутную ноч памутнела яго свядомасць, і Валока не адразу ўцяміў, дзе ён і што з ім сталася.

Перш-наперш яго здзівіла блізкая, устрывожаная страляніна. Недзе таропка патрэсквалі аўтаматныя чэргі, бахалі вінтоўкі. Аднойчы нават данёсся крык, але Валока не зразумеў, у якім баку ён раздаўся. Перамагаючы санлівую аслабеласць, баец расплюшчыў вочы.

У склепе было светлавата. Па-над сцяной, дзе яны выдзіралі зломак, ляжала новая куча друзу, — відаць, тая, што абрынулася на яго, — і над ёю яркім дзённым святлом блішчала дзірка. Валоку адразу скаланула радаснае імкненне, ён тузануўся ў доле, сеў, але боль у галаве прымусіў яго пакутна схіліцца набок.

Як-колечы ён, аднак, утрымаўся, перамог слабасць, трошкі аддыхаўся і паварушыў у ботах адубелыя ад сцюжы ногі. Пасля ён усё ж сеў і паволі падняў галаву, абкручаную нейкай анучай, шкумат якой звісаў каля вуха. Валока асцярожна памацаў гэты скрываўлены цюрбан і тады, ураз прыпамятаўшы, што з ім сталася, з удзячнасцю падумаў пра немца.

Фрыц Хагеман сядзеў побач, прысланіўшыся спіной да пагнутае бэлькі, і спаў. Галава яго звесілася на плячо, валасы растрапаліся, ніжняя губа адтапырылася. Шчаціннe на яго шчоках за ноч пабольшала, і ўвесь ён выглядаў вельмі стомленым, пажылым чалавекам. Ля яго ног стаяла каска з рэштаю вады. Валока адразу памкнуўся за ёю, але, узяўшы ў рукі, зноў апусціў на зямлю. Вада дужа смярдзела потам, і байца ледзь не зблажыла. Гэта была нямецкая салдацкая каска, сотні якіх валяліся на месцах баёў; хлопцы іх заўжды адкідвалі з-пад ног ботамі, — тым больш, што траляліся акрываўленыя, прастрэленыя, усякія. Каска адразу напомніла байцу пра варожае і агіднае.

Валока паморшчыўся, зноў прыслухаўся і агледзеўся. У куце за прыступкамі, на закіданай друзам падлозе, цямнела вільготная пляма, і чуваць было, як мерна капае недзе вада: кап-кап. З трубы, пэўна, падумаў Валока, і зноў паглядзеў на немца. Відаць, прытаміўшыся за ноч, той моцна спаў, і баец стаў напружана думаць у цішы, што яму рабіць далей.

Трэба вылазіць. Здаецца, ён здолеў бы сам як-небудзь выкараскацца адсюль — дзірка ёсць, — што яму цяпер немец! Хай спіць, а прачнецца — хай сам дбае; без яго Валоку спакайней, ды і бяды менш будзе. Толькі... Толькі хто там, наверсе? Страляніна, здавалася, яшчэ болей пашыралася — чутна стала і ў адным баку, і ў другім, раз за разам непадалёк гахнулі тры выбухі. Хто гэта? Нашы? А калі немцы? Калі немцы — яму будзе кепска з яго праламанаю галавой, а калі нашы — пападзе немцу. Нарвецца на якога аўтаматчыка, не паспее і рук падняць, як той прашые яго чаргой. Хлопцы ёсць бязлітасныя, у многіх свежыя раны ў сэрцы — усё можа стацца.

Не, прыйдзецца, відаць, разам — здаць Фрыца ў палон, і на душы будзе спакайней.

Так разважаючы, Валока сядзеў каля немца і азіраў таго, соннага, без асаблівай варожасці да яго і без вялікай прыязнасці. У начы было інакш — ён бачыў толькі яго асветлены запальнічкаю, звычайны, як і ва ўсіх, чалавечы твар, — а цяпер перад ім сядзеў немец у прапыленым, з адарваным пагонам мундзіры, у нізкіх скураных ботах, побач валялася ягоная каска з арлом на баку, не хапала толькі нямецкага аўтамата. Валокаў ППШ ляжаў зводдаль, і баец па салдацкай звычцы пацягнуўся да яго рукой, зачапіў за пачапку і павалок да сябе. Магазін заскрыгаў па жарствянаму долу, і немец, раптам абарваўшы мернае роўнае дыханне, прачнуўся.

Спачатку ён таксама, відаць, збянтэжыўся, залыпаў вачмі, а затым, пазнаўшы байца, усміхнуўся і трохі здзіўлена азваўся:

— О, Іван, лебенд? Гут, гут.

Заўважыўшы, што Валока прыбраў сабе аўтамат, ён заклапочана варухнуў бровамі. У вачах адбіўся кароценькі неспакой, але ён зараз ж падавіў яго і зноў бадзёра, стараючыся як мага выразна вымаўляць кожнае слова, сказаў:

— Можна ідзі. Туда ідзі. Дзверы туда іх махен...

— Дзверы?

Валока хацеў усміхнуцца, але ў галаве ўраз балюча кальнула, і твар яго зморшчыўся ў пакутнай грымасе.

— Болна?

— Ладна, — паморшчыўся баец. — Жывы будзем — не памром.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

Вялікі скарб

Горад Гайнаўка сваім развіццём удзячны перш за ўсё Белавежскай пушчы. На базе лясной сыравіны ў Гайнаўцы выраслі вялікія камбінаты драўнінай прамысловасці: Гайнаўскае прадпрыемства драўнінай прамысловасці, Прадпрыемства сухой дыстыляцыі драўніны, недраўляная вытворчасць „Лес", склады, лясныя чыгункі.

Уся пушча падзелена на тры надлясніцтвы Гайнаўка, Белавежа і Броўск. У Белавежскім надлясніцтве створаны Белавежскі нацыянальны парк, які займае паверхню 5070 гектараў.

У пушчы мешаныя дрэвы. Больш палавіны — сасна і яліна. З ліставых найбольш папулярныя — бяроза, альшына, дуб, ясень, граб. Лясная служба сочыць за планавай гаспадаркай у лесе, садзіцца многа маладняку.

Пушча вякамі карміла сялян сваім багаццем: грыбамі, ягадамі, арэхамі; давала дровы, будаўнічы матэрыял, а нават мяса і скуры. Яна хавала партызанскія атрады, што змагаліся з гітлераўскімі акупантамі.

Вакол пушчы і ў ёй рассяліся вёскі: Старына, Войнаўка, Вярсток, Доўгі Брод, Забагонне, Пескі, Вітава, Лазіцы, Тапіла, Арэшкава, Ліпіны, Дубіны, Навасады, Пасталова, Барысаўка, Бярнацкі Мост, Свінарої, Скупава, Мінкаўка, Рыбакі, Ахрымы, Падляўкова, Грушкі, Альхоўка, Масева, Баб'я Гара, Семяноўка і іншыя малыя прысёлкі. Усе пушчанскія вёскі і вёсачкі маюць цяжкасці у апрацоўцы зямлі, бо звярына, якая жыве ў пушчы — зубры, алені, дзікі, серны, козы і іншыя, прыходзяць на палі за ежай. Найгорш пасевы нішчаць дзікі, якіх уначы трэба ганяць з палёў. Але ўжо чыстая бяда, калі зубры ўнадзяцца ў пасевы! У апошнюю восень, як зубры ўнадзіліся ў ліпінскія гароды, дык выелі ўсю капусту і буракі. І найгорш, што яны зусім не баяцца чалавека. Будзе пасвіцца ў гародзе, пакуль не наесца, а потым сам ідзе ў лес.

Э. Вайсковіч

*

Навошта нам
войны,
навошта
пажары,
навошта
слёзы,
гора...
таму не раз
трэба йсці
няспынна
праз цемры,
кусты,
каб дарогу
знайсці
пад галубовым
небам

Янка Брацкі

ГЛЯДЗІ, НА ВУЛІЦАХ...

Глядзі, на вуліцах забіваюцца людзі,
Неба прыслонена чорным дымам,
Маці старая, згарнуўшы рукі,
Слёзы л'е над любімым сынам.

Прайшлі гады, праляцелі, як бура,
Сцёрліся слёзы на матчыным твары.
Глядзі, на новых шырокіх вуліцах
Маладыя цалуюцца пары!

Міша Андрасюк
Беларускі ліцэй у Гайнаўцы

ДЭРВО

Глянь, якое хорошэ дэрво,
Туолькі тут і там рана відна,
Але рана ўжэ гоіцся,
Глянь, якое хорошэ дэрво!

Глянь, рана ўжэ малая,
Ужэ праве яе нэ відно,
І згінэ вона, напэўно згінэ,
Але блізна зостанэ...

Я. Н-т-к.

З КАРЫЦІСКА

Прыгожая вёска Карыціска, што на Гайнаўшчыне. Добра тут працуе гурток БГКТ. Актыўныя дзяўчаты і хлопцы. У адзін ліпенскі сонечны дзень сустрэў я былую актывістку нашага Таварыства, Любу Карпюк. Яна была адной з лепшых вучаніц пачатковай школы ў Старым Корніне, потым вучылася ў ліцэі ў Гайнаўцы. Цяпер яна — студэнтка Варшаўскага універсітэта. На канікулах — прыязджае і дапамагае ва ўборцы рапаку і жыта, загараючы на вясковым сонцы. Пра варшаўскі студэнцкі перыяд жыцця расказвае: „У клуб, што на Сенатарскай 8 у Варшаве, — хаджу вельмі часта. Там прыгожа, адчуваеш сябе, як дома, як сярод сваіх. Прыемна пачуць вершы Алеся Барскага ці Віктара Шведа. Хаця мы далёка, то аднак не губляемся і прыемна сустрэцца з землякамі з Беласточчыны".

В. Б.

Пошта ў Галадах

Ужо многа гадоў у Галадах ёсць пошта. Яе код: 17-107. Начальнікам у нас — старэйшы чалавек з Орлі, а пісьманосцам — жыхар Галадоў Пётр Конюх. Галадоўская пошта абслугоўвае тры вёскі: Галады, Агароднікі і Крывую. З пошты можна пазваніць, куды трэба, выслаць тэлеграму, выпісаць газеты, узяць грошы за малако. На галадоўскай пошце выпісваецца толькі 18 „Нівау". Гэта мала. Але многія жыхары купляюць „Ніву" ў Бельску.

Валянцін Анапюк

ПКС у Цялушках

Вельмі добрая справа для вёскі — ПКС. Вось нядаўна была адкрыта новая аўтобусная лінія Беласток — Цялушкі. Гэта было вялікае свята жыхарам вёскі Цялушкі і навакольным вёскам.

Ад 1-га чэрвеня аўтобус прыязджаў чатыры разы ў дзень, а таксама і ў нядзелю. Людзі ездзілі і радаваліся. Аднак, надоўга. Аўтобусы чамусьці пачалі псавацца і ўжо радзей заязджаюць у Цялушкі. Часам спазняюцца. Прыязджаюць тады, калі людзі, не дачакаўшыся, разыдуцца з прыпынку. Калі каму хутка трэба ў Беласток ці ў Заблудава, вымушаны ісці пехатою ў Рыбалы, на прыпынак.

Чытачка.

Здарэнне на прыпынку ПКС у Чыжах

23 ліпеня ў 7 гадзін 14 мінут аўтобус ПКС з нумарам 1967-АМ, едучы з Кленік у Гайнаўку, праімчаўся праз лужыну і абліў брудная вадою стаяўшых на прыпынку ПКС у Чыжах людзей і затрымаўся, мінуўшы прыпынак. Людзі кінуліся бегчы да аўтобуса, на жаль надарэмна, бо шафёр запёрся ў дзвярах і цвёрда сказаў, што возьме толькі з месячнымі білетамі. Але такіх не было ўвогуле, бо ўсе паехалі ранейшымі аўтобусамі. Хаця ў аўтобусе былі яшчэ вольныя месцы, аднак шафёр не хацеў нікога ўзяць, нават тых, якія ехалі да лекара і нават тых, хто хацеў пад'ехаць на наступны прыпынак у Збучы.

Шафёр Сцяпан, родам з К. што каля Ласінкі, гміна Нарва, не пазнаў нават сваю сваячку Сонькy Я., якую вельмі калі ў Гайнаўку. Адказваў ён, што мае час і будзе стаяць цэлы дзень, пакуль людзі не адсунуцца ад дзвярэй, а грошы за сваю працу і так атрымае... Адна жанчына кінулася з кулакамі, шафёр, відаць, спужаўся, бо пачаў дрыжэць, уцёк з аўтобуса і схаваўся за кіёск. Людзі рашылі чакаць наступнага аўтобуса, а некаторыя пайшлі ў Збуч, 4 км. Праз гадзіну шафёр скурыў пачку папяросаў і надумаўся, аднак, ехаць у Гайнаўку ды раздабыўся так, што ўзяў тых людзей, якія захацелі яшчэ з ім ехаць пасля такой „вайны". У Збучы забраў тую баявую жанчыну, якой бракавала месца ў Чыжах. Шафёр гэты ездзіць тут ужо 7 гадоў і, як прызнаўся, мае крыўду на чыжоўскіх людзях за тое, што некалі нехта назваў яго „хамам", хоць ён тады забраў усіх і аўтобус быў біткам набіты.

Гэтай справай павінен зацікавіцца аддзел ПКС у Беластоку, каб не дапусціць да наступных „парахункаў".

Я. М.

Вуліца без тратуара

Гарадское прадпрыемства камунальнай і жыллёвай гаспадаркі ў Гайнаўцы пабудавала ў горадзе ў мінулым годзе вуліцу Мікалая Рэя, прыгожую, асфальтаваную. Яна спалучае вуліцу Вызвалення з 1 Мая і ёю ездзяць машыны, і людзі ідуць на прагулку ў лес. Чаму, аднак, усе ідуць сярэдзінай вуліцы, а не тратуарам? А таму, што вышэй успомненае прадпрыемства не зрабіла тратуара. Калі не было грошай, дык можна было зрабіць хоць жвіраваны. А можа ў гэтым годзе зробяць тратуар? Патрэбны ён.

Раса

Прыгожая традыцыя

Ніхто дакладна не памятае, калі арганізавалася пажарная каманда ў Красным Сяле, Боцькаўскай гміны. Самыя старэйшыя жыхары вёскі гавораць, што быццам бы ў 1865 годзе. Гэта ўжо больш, як 110 гадоў!

Многа змянілася ў пажарніках з Краснага Сяла за гэты час. З строю выходзілі старыя людзі, месца іх займала маладое пакаленне. „Аднак традыцыя засталася традыцыяй: заўсёды верна служыць пажарнай справе, усяму грамадству, — гаворыць начальнік Аляксандр Ляшкевіч с. Міхала. — З сваёй пажарнай камандай я ўпершыню звязаўся ў 1946 годзе. Выбралі мяне тады сакратаром, а у наступным годзе — начальнікам. І ад 1947 года да сённяшняга дня я займаю гэтую пасаду. Спачатку была ў нас толькі адна ручная помпа і два шлангі, якія мы трымалі ў малой драўлянай паветцы, пакрытай саломаю. Цяпер у нас сапраўдны арсенал супрацьпажарнай зброі: аўтамабіль „Жук", дзве маторныя помпы М-800, адна М-400, амаль 500 метраў шланга".

У 1960 годзе пажарнікі грамадскім чынам пабудавалі святліцу з пустакоў. Таксама — тры супрацьпажарныя басейны. Члены каманды рамантавалі вуліцу, дапамаглі электрыфікаваць вёску. Большасць пажарнікаў у вёсцы — людзі старэйшыя, з вопытам, у пажарнай камандзе па 15—20 гадоў. Многія з іх атрымалі ганаровыя граматы і медалі. Аляксандру Ляшкевічу былі ўручаны сярэбраны і залаты медалі за заслугі для пажарнай справы. Пажарнікі ў Красным Сяле добра служаць людзям.

Ул. Сідарук

РАЗБІЛІ ДАРОГУ І ШТО ДАЛЕЙ?

Раён „Ляс" у Гайнаўцы, даволі зячы фашыну на станцыю Нараўка, страшэнна разбіў дарогу. Пасля дажджу цяпер уся гэтая дарога залітая вадою і не можна сюдою праехаць. Захады і скаргі людзей не далі ніякіх рэзультатаў. Абяцалі дарогу папрàвіць праз некалькі тыдняў, але час праўшоў і нічога не зрабілі. Як доўга трэба яшчэ чакаць? Як доўга яшчэ будуць людзі хадзіць па калені ў вадзе і балоце?

Яша

Незаўважаныя памылкі

Чытаючы „Ніву", кідаюцца ў вочы невялікія памылкі ў назвах мясцовасцей, прозвішчах. Вось, напрыклад, у маіх інфармацыях: „Вясковыя музыканты" — выступала прозвішча Рэпко, а было Рапко, у „Сабе і грамадству" пісаў я аб „Беразішчах", а выйшла „Тэразішчы". Яшчэ лепш здарылася ў інфармацыі Э. Вайсковіча „Найлепшая пошта ў 1974 г.", дзе гаварылася, што трэцяе месца заваявал калектыў пошты з Палічнай пад кіраўніцтвам Яўгенія Каравая. Як мне вядома, там працуе не мужчына „Яўгені", а жанчына „Яўгенія".

Памылкі невялікія наогул, але і яны непатрэбны. Чытач можа нават не звярнуць увагі, але інакш гэта бачыць асоба, пра якую гаворыцца. Яна проста можа адчуваць жаль да карэспандэнта, да рэдакцыі, што не назвалі памылкова. Ці нельга пазбегнуць памылак? Мне здаецца, што неадно чы і мы — карэспандэнты, вінаваты. Напішам так, што і Саламон не прачытаў бы. Таму просьба да ўсіх: пісаць разборліва, няхай у нас не трапляюцца памылкі і няхай людзі не маюць пра нас кепскіх думак.

(к-ус)

Як бабы бабкам дапамагалі

У вёсцы Малявічы, недалёка ад Саколкі, ёсць гмінная крама, у якой прадавалі гарэлку. Тая крама пабудавана ў добрым пункце, побач пралятае шаша з Бабікоў у Саколку ды шлях у вёскі Клімаўку, Новікі і іншыя. Каму запатрэбілася гарэлкі (а каму ж яна не патрэбна), той заўсёды мог купіць яе ў Малявічах.

Тут бабы пайшлі па розум да галавы і напісалі да ўлад у Саколцы, каб яны забаранілі продаж гарэлкі, бо іх мужыкі быццам многа п'юць. Улада пайшла ім на руку, знесла продаж гарэлкі. А вось хто піў, той і цяпер п'е; ужо купляе не ў краме, але ў бабкі, якая прывозіць гарэлку з Саколкі. Плацяць бабцы 100 зл за пляшку, ні крышку не пераплачваючы, па той цане, што і ў Саколцы, толькі з іншаю наклейкаю, бо ў Саколцы купіш „Кракус", і ў бабкі „Сталова", бо ў Саколцы „Сталова" рэдка бывае, мо таму, што бабкі хуценька выкупляюць яе. Вось і ў тым справа, што бабкі маюць даход і мужыкі п'юць, калі захочуць, а бабы на бабкаў не даносяць да ўладаў у Саколцы. Я таксама не буду даносіць, бо і мне часам запатрэбіцца купіць пляшку, калі прыедуць госці.

Гэткая сітуацыя здарылася і ў вёсцы Клімаўка, якая знаходзіцца далёка ад места Саколкі, гаворыць, што яна ад свету дошкамі забіта. Улады забаранілі прадаваць гарэлку ў Малявічах ды ў Клімаўцы а ўвялі продаж у краме ў Сухінічах, гміна Бабікі. Цяпер у Бабіцкай гміне ёсць дзве крамы, у якіх прадаецца гарэлка і там бабы маўчаць, бо і яны, калі трэба, вып'юць не менш ад мужыкоў.

Э. Ш.

У гмінах

У выніку рэформы адміністрацыі ў нашай краіне, пры гмінах цяпер будуць працаваць калегіі па справах правінасці.

На апошняй сесіі гміннай рады нарадовай у Шудзялаве былі выбраны члены калегіі — 27 чалавек. Публічным абвінаваўцам выбралі Віталья Будроўскага, дырэктара сельскагаспадарчага банка, юрыста па адукацыі. Вясці акты калегіі даручылі сакратару гміны — Веславу Баху.

Т. К.

Перадавы гаспадар

Сцяпан Лазарэвіч жыве ў вёсцы Астравок, Шудзялаўскай гміны. Гаспадарыць ён са сваёю жонкаю Зінаю на 18-ці гектарах зямельных угоддзяў. Зямля тут IV і V класаў. Гаспадар мае ўсе патрэбныя машыны, гэта — трактар, малацілку, касілку і іншыя. Зямлю ён апрацоўвае старанна, тэрмінова і таму ў збожжавай прадукцыі атрымаў у 1974 годзе вялікія плёны. 75 працэнтаў збожжавых у яго — ячмень і авёс. Ячменю атрымаў 42 цэнтнеры з гектара, аўса — 32, жыта — 29, бульбы — 280 цэнтнераў з гектара. Прадаў дзяржаве за 1974 год 7 тон збожжа, 40 тон бульбы і 2,5 тоны ялавічыны.

Сцяпан Лазарэвіч добра ведае, што каб атрымліваць высокія плёны ў прадукцыі, трэба спецыялізавацца і ён спецыялізуецца ў жывёлагадоўлі. Цяпер у яго 18 штук кароў, у тым — 7 дойных. Сярэдняя ад каровы — больш, як 3 тыс. літраў малака ў год (каровы ў яго чырвонай, польскай пароды).

У будучыні хоча павялічыць стада да 20 штук, у тым — 10 дойных, і завесці больш малочных пароды, і мясныя „шаралезы". У размове сцвярджае ён, што можна было б гадаваць яшчэ больш, каб не тыя праклятыя супольныя пашы, на якіх расце толькі мох і казіныя барoдкі.

На прыкладзе гаспадара Сцяпана Лазарэвіча бачым, што гаспадарыць пановаму — гэта значыць спецыялізавацца ў галіне, якая прыносіць найбольшую карысць у данай вакаліцы.

Я. Бандарук

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

СІТУАЦЫЯ

У кабінет начальніка гміны Кірыла Грабчака ўбегла задыханая бабуля Харытоніха.

— Бяда! Таварыш начальнік! Ратуйце!

Кірыл Грабчак здзіўлена ўзняў бровы:

— Што за бяда? У чым справа?

— Укралі, хай бы ім градам вокны павыбівала!

— Што ўкралі? Хто ўкраў? Толкам раскажыце.

— Дык я ж вам толкам. Гусей маіх укралі. Вечарам былі ў хляве, а раніцой — прыйшла — ніводнай! Толькі вецер свішча пад страхою. Божухна, дзесяць гусей. І ўсе, бы вяпрукі выкармлены, — горка ўсхліпнула Харытоніха.

— Ды вы не хвалюйцеся дарма. Магчыма, яны яшчэ знойдуцца, вашы гусі, — пачаў супакойваць Кірыл Грабчак.

— Не. Не знойдуцца, — упэўнена заявіла бабуля. — Ужо скрозь з дзядулем абшукалі і — нідзе няма. Трэба міліцыю выклікаць з сабакам — шукальнікам.

— Вось адразу і міліцыю! — скептычна глянуў на бабулю начальнік. — У міліцыі ёсць важнейшыя справы.

— Ах! То ты гэтакі прадстаўнік народнай улады?! — І Харытоніха з лютасцю падалася на начальніка гміны.

Кірыл Грабчак спалохана адступіў да стала.

— Ды годзе ўжо, бабуля Харытоніха! Выклічу міліцыю з сабакам. Няхай шукаюць вашых гусей.

Міліцыянер з сабакам прыбыў праз два дні, ды спазніўся, бо бабуліны гусі прыцягнуліся дамоў у той жа вечар. Проста дзядуля Амелька вечарам забыў прычыніць, як след, дзверы ў хляве, і гусі раніцой, без дазволу бабулі, павандравалі на ставок.

Аднак міліцыя з'ездзіла нездарма. У бабулі Харытоніхі ліквідавалі самагонны апарат найнавейшай канструкцыі і трыццаць літраў першачку. Падпольны бровар быў закрыты, а бабулю Харытоніху аштрафавалі на дзве тысячы злотых. Падлічыла бабуля свае страты, узняла рукі і загаласіла па адрасу гусей:

— А каб вы былі павыздыхалі да аднюсенькай, праклятыя гагатухі! Трасца вашай матары, госпадзі даруй!

Васіль Краўчук

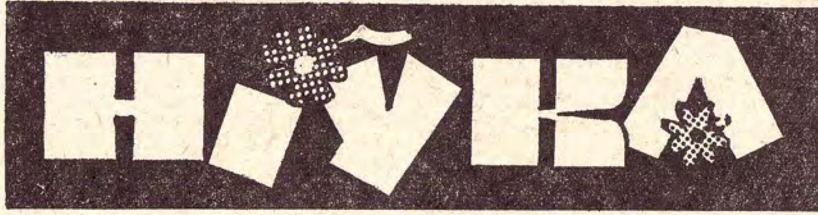

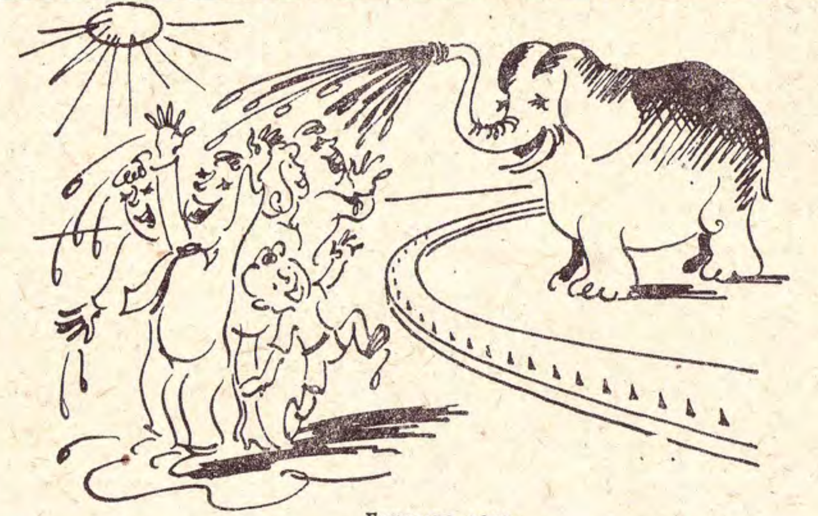
ПРАКАНСУЛЬТАВАЛІСЯ

— За што ты, куме, Вожыка зняў з працы —
Пыталася Лісіца ў Ваўка.
— Няўжо і ён надумаў ленавацца,
І ты яго прагнаў, як лайдака?
Учора ён шукаў у нас работы.
— Лепш не пытай і голаў не тлумі.
Калі жыццё абрыдла без турботы,
Дык Вожыка хутчэй у штат прымі, —
Ёй Воўк гаворыць і рагоча:
— Ён даўвдзе, што павылазяць вочы:
Калючы дужа, д'ябла́й сын,
Хоць і працуе дні і ночы,
Ды не зважае на гады і чын
І рэжа праўду-матку ў вочы.

Падумала Ліса: — Навошта мне турботы?
Хай застаецца Вожык без работы.

Пятро Красюк

Гарачае лета.

АБЛЯГЧАЛЬНЫЯ АБСТАВІНЫ

Суддзя: — Падсудны Іванчук, вас абвінавачваюць у тым, што вы кінулі цагліну ў акно будынка вашай першай жонкі. Што можаце сказаць у апраўданне?

Падсудны: — З гэтага акна выглядала мая першая цёшча.

КОЛІШНІ МУЖЧЫНА

— Ты ў мяне сапраўдны мужчына, — маці падхвальвае шасцігадовага сына, — ужо вось і чамадан дапамагаеш мне несці.

— Мама, мама, а тата таксама калісь быў мужчынам? — пацікавіўся хлопчык.

З НЯМЕЦКАГА

Начальнік выклікае да сябе свайго падначаленага і яго сакратарку.

— Фройлен, гер Шульц скардзіўся, што вы ходзіце на работу ў надта каароткай міні-сукенцы. Я гэтага не пацярплю! Гер Шульц, вы звольнены!

ГУМАР З

ЗЛАВІЎ

— Тату, я злавіў татарына.

— То вядзі яго сюды.

— Не вядзецца ж!

— Дык трымай яго.

— Не трымаецца ж.

— То пусці яго.

— Дык не пускаецца ж!..

БАРОМЕТР

Купіла жанчына барометр, ды й пытае ў суседа, як ім карыстацца.

— Вельмі проста, — тлумачыць сусед. — Высунь барометр праз фортачку надвор і глядзі: калі змакрэе — значыць, дождж ідзе.

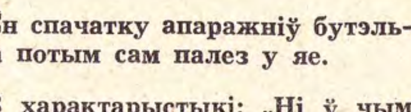
— А быў жа я яму, як родны бацька!

АДГАДАЎ...

Гулялі дзеці ў мяч, а потым сталі загадкі загадваць. Дайшла чарга і да Іванка. Памятаў ён адну загадку пра дождж, дык і кажа:

— Што гэта такое: усе яго чакаюць, а як толькі прыйдзе — уцякаюць?

— Гэта ж мой тата! — схапіўся малы Юрка. — Мы яго чакаем, а ён прыходзіць дамоў п'яны, дык мы з мамаю і сястрычкаю да суседзяў уцякаем!

...Ён спачатку апаражніў бутэльку, а потым сам палез у яе.

...З характарыстыкі: „Ні ў чым добрым не замешаны".

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Аліны Дамброўскай з Беластока, Ірэны Макаль, Анны Налівайка, Анны Анікей з Сіціч, Дануты Кундзіч з Кундзіч, Галіны Ювзюк з Барысаўкі, Веры і Марысі Манцюк з Мікуліч, а таксама Галіны Шульскай, Ірэны Хілімманюк і Асі Пацэвіч змяшчаем песню

BY COŚ ZOSTAŁO Z TYCH DNI

Słowa: Wojciech Młynarski
Muzyka: Wojciech Trzciński

Śpiewa: Irena Jarocka

Znów noc, noc pani szalona
Wiruje wokół nas
znów świat, świat wzięłam w ramiona
przystanął w miejscu czas
Książę Walc we władanie swe
porwał ciebie i mnie
a ja w twe oczy wpatrzona
jednego tylko chcę
Tak żyć, żyć
by coś zostało
z tych dni, dni
kiedy się miało
w ramionach cały świat
gdy przy mnie byłeś ty
i chwile
nawet najbłahsze
pamiętać
tak, by na zawsze
zostało coś z tych dni
zostało coś z tych dni
Więc chodź, chodź ze mną pomarzyć
odszukać pomóż mi
ten czas, czas co równoważy
szare przeżyte dni
jedna chwila wystarczy nam
ocal ją, niechaj trwa
kto wie co jutro się zdarzy
więc spróbuj tak jak ja
Tak żyć, żyć
itd.

МІНІВЕРШЫ

ЗАМАРЫЎСЯ

Абяцаў сваю Марысю
Век насіць ён на руках,
Але хутка „замарыўся",
Стаў насіць на... кулаках.

Іван Курбека

—Чаму так спазняешся на работу? Твая кава ўжо астыла.

ГАЛОЎНАЕ

— Што трэба, каб быць выдатнікам? — пытае настаўнік.

— Добра вучыцца, — кажа Алеся.

— Уважліва слухаць урокі, — адказвае Шурык.

— Быць усюды актыўным, — дадае Нінка.

— Э, гэта ўсё казкі, — рэзюмуе Іванка. — Галоўнае — трэба мець выдатныя ацэнкі.

НІЧОГА ДЗІЎНАГА

— Сёння я бачыла на пляжы твайго мужа. На руцэ ў яго вісела харошанькая бландзіначка, — паведамляе сяброўцы дама.

— Ну і што? А ты хацела, каб на руцэ ў яго вісела вядзерца з пяском і лапаткай?

ТАКСАМА ЛОГІКА

Аднойчы, абедняю парою, з поля нечакана прыйшла дамоў жонка і — да мужа, сярдзіта:

— Неймаверна! Парася галоднае, а ён — у шахматы гуляе?!

— Адкуль ты ведаеш, што яно галоднае?

— Калі б не было галоднае, дык маўчала б, а то — крычыць!

— Ты на мяне кожны дзень крычыш, дык гэта не значыць, што ты — галодная, — спакойна адказаў муж.

НЕ ЯНЫ

Прыйшла Матрона да суседкі:

— Ты ведаеш, Гарпіна, нехта гэтай ночы ў маім гародзе ўсю радзіску і цыбулю вырваў.

— Дык гэта, мабыць, студэнты.

— Якія студэнты? Сляды людскія...

— Цягні! Клюнула!
— Пачакай, хай падрасце.

КУРЁЗЫ

94 МАЦІ-ГЕРАІНІ Ў АДНОЙ ВЁСЦЫ

Бухарэст. У камуне Майеру, павет Бістрыца-Нэсэуд, жыве зараз 1500 сем'яў, у якіх налічваецца 6500 чалавек. З іх 2500 жыхароў — гэта дзеці ва ўзросце ад аднаго да 14 гадоў. У вёсцы жыве 94 маці, якія маюць ад васьмі да 16 дзяцей, а 300 — ад пяці да сямі дзяцей. Штогод у вёсцы святкуецца 50—60 вяселляў.

З ХУТКАСЦЮ 10 КІЛАМЕТРАЎ У ГОД

Жыхарка эквадорскага горада Гуаякіла Магдалена Хігінс не змагла стрымаць слёз радасці, атрымаўшы нядаўна пісьмо ад сваёй сяброўкі з Кіта, адпраўленае ёй у... 1924 годзе. Адлеглась ад Кіта да Гуаякіла — 500 кіламетраў.

У пісьме знаходзілася пажоўклая ад часу фатаграфія, на якой былі адлюстраваны ўдзельнікі сямейнай урачыстасці. Многіх з іх сёння ўжо няма сярод жывых.

Магдалена Хігінс вельмі чакала гэтага пісьма з Кіта. Не атрымаўшы яго ў свой час, яна пакрыўдзілася на сяброўку і не пісала ёй на працягу 50 гадоў. Цяпер крыўда забылася, і паміж імі аднавіліся ранейшыя сяброўскія адносіны.

Вадай, не менш самой Хігінс рады пісьму і работнікі пошты Эквадара. „Падумаць толькі! — захапляецца эквадарскі друк. — Пісьмо, хоць і з такім спазненнем, усё ж знайшло адрасата. Хіба гэта не прыклад надзейнай работы нашай пошты?".

АЦЭНКА ПІСЬМЕННІКА

— Каб ацаніць пісьменніка, — гаварыў Вальтэр, — дастаткова атрымаць ад яго ліст, хоць бы з шасці радкоў.

Госця, які прыйшоў без падарунка, доўга не забываюць.